

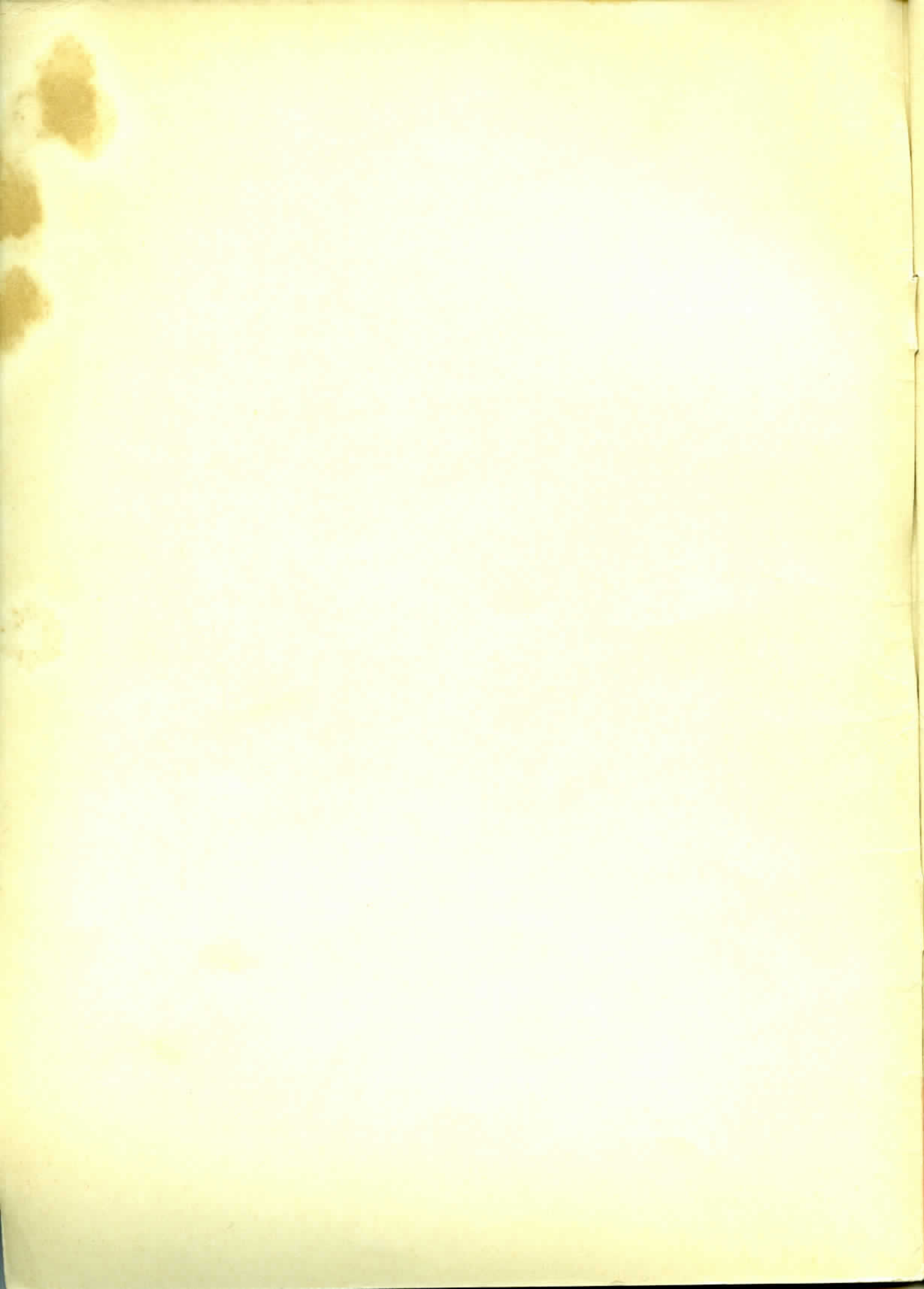
1948
№1

KOTI

KOU_QU
S KOTI
05.1
KYM

Kymmeli-Yhtymä

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 1 · 1948.

Kahdeksas vuosikerta.

KYMIN OY:N ANSIOMERKKIEN JAKO.

Kuluvan vuoden tammikuun 6 p:nä saivat Voikaan Seuratalossa yhtiön ansiomerkin ylläolevassa kuvassa näkyvät henkilöt. Keskellä eturivissä 50 vuotta palvellut nti Hanna Luotila. — Valok. Tollman.

Kuten tunnettua, perusti Kymn Oy:n johtokunta viime vuonna "Kymn Oy:n ansiomerkin pitkäaikaisesti palvelulle" ja suoritettiin merkin ensimmäinen jako yhtiön 75-vuotisjuhlien yhteydessä syyskuun 28 p:nä.

Ansiomerkkiä tullaan jakamaan vuosittain siten, että 25-vuotismerkki jaetaan kerran vuodessa ja 50-vuotismerkki välittömästi sen jälkeen, kun 50 vuoden palvelusaika on tullut täyteen. Tämän mukaisesti suoritettiin ansiomerkin jako 50 ja 25 vuotta palvelulle Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehtaiden henkilökuntaan kuuluville loppiaisena tammikuun 6 p:nä Voikaan Seuratalossa. Merkit jakoi yhtiön varatoimitusjohtaja,

parooni K. von Troil sosiaalijohtaja, varatuomari E. Walleniuksen ja sosiaalitarkastaja Ruth Säynäjärven avustamana. Puheessaan parooni v. Troil kiitti ansiomerkin saajia heidän yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi suorittamastaan työstä ja tähdensi ansiomerkin merkitystä yhdistävänä tunnusmerkkinä yhtiön palveluksessa olevien ja olleiden henkilöiden kesken.

Ansiomerkin 50 vuoden palveluksesta sai lähettäjä, nti Hanna Luotila Kymintehtaan Paperitehtaalta ja 25-vuotismerkin saivat seuraavat henkilöt:

Maria Emilia Gruber, Voikaan Sähköosasto; Arvi Hietanen, Kymintehtaan Paperitehdas; Matti Niilo

Nti Luotila ja merkkiä jaon toimittanut yhtiön varatoimitusjohtaja, paroni Knut von Troil.

— Valok. Tollman.

Holmberg, Voikaan Sampo; Toivo Hongisto, Kymintehtaan Rakennusosasto; Hilda Hyyryläinen, Kymintehtaan Selluloosatehdas; Konsta Lahti, Voikaan Ulkotyöosasto; Toivo Aleksander Lakka, Kymintehtaan Raitiotiet; Lilli Sofia Lehtinen, Kymintehtaan Talousosasto; Niilo Martti Lehtonen, Voikaan Rakennusosasto; Johannes Lehtoranta, Kymintehtaan Rakennusosasto; Valde Lonka, Kymintehtaan Korjauspaja; Signe Elviira Munkkila, Kymintehtaan Selluloosatehdas; Anna-Liisa Nikola, Voikaan Talousosasto; Impi Aliina Norenius, Voikaan Talousosasto; Antti Eino Nurminen, Voikaan Korjauspaja; Albin Partti, Voikaan Sähköosasto; August Pekkanen, Kymintehtaan Paperitehdas; Anna Rantanen, Kymintehtaan Talousosasto; Vihtori Saareks, Kymintehtaan Rakennusosasto; Viljo Arne Salminen, Kymintehtaan Selluloosatehdas; Antti Einari Sommarberg, Kymintehtaan Paperitehdas; Salomon Tykki, Kymintehtaan Rakennusosasto; Robert Vahter, Voikaan Selluloosatehdas; Martti Lauri Valokari, Kymintehtaan Sähköosasto ja Lyyli Aliina Väkevä, Kymintehtaan Paperitehdas.

Merkkien jaon jälkeen nautittiin yhdessä yhtiön tarjoamat kahvit ja rattoisasti seurustellen muisteltiin menneitä.

Lähetäjä Hanna Luotila,

joka on kastettu Johannaksi, on syntyperäisiä kymintehtaalaisia. Hän on nähnyt päivänvalon ensimmäisen kerran lokakuun 12 p:nä 1882. Isä, jonka sukunimi silloin oli Lood, oli tullut tänne Viipurista ja ryhtyi töihin Kymi-yhtiön korjauspajassa niihin aikoihin, kun pyörät ensimmäisen kerran alkoivat täällä pyöriä. Äiti Maria Lood on saanut nimensä paikkakunnan sivistyshistoriaan, sillä hän piti vuosina 1887—88 yksityistä pientenlastenkoulua, jonka oppilaat, luvultaan jopa 25—30, tungeksivat tilaa etsien hänen keittiössään, joka sai olla myös kouluhuoneena. Loodin perhe asui silloin nykyisen Kukkolan vastapäätä sijainneessa rakennuk-

Hanna Luotila.
— Valok. Pitkänen.

sessä, joka myöhemmin on purettu. Hanna-tyttönen kävi Kymintehtaan kansakoulun, joka oli perustettu vuosi hänen syntymänsä jälkeen, ja kansakoulusta päästyään hän nautti jatko-opetusta samassa koulussa. Lisäksi hän on opiskellut yksityisesti, mm. ottamalla tunteja eri opettajilta.

Yhtiön palvelukseen selluloosatehtaan konttoriin tammikuun 7 p:nä 1898 tullessaan hän oli hieman yli 15-vuotias. Puhelimet olivat silloin vielä harvinaisia tälläkin paikkakunnalla eikä niitä ollut edes kaikkien osastojen konttoreissakaan, puhumattakaan kirjoitus- ja laskukoneista, jotka ilmestyivät vasta viitisentoista vuotta myöhemmin. "Telehooni" oli sijoitettu seinälle ja vieläpä niin korkealle, että Hannaa varten täytyi tehdä rappuset, jotta hän ylettyi torveen puhumaan. Ja "hirveästi" kuului tämä kapine peloittaneen, varsinkin silloin, kun sen kello kilahti. Selluloosatehtaan konttorissa työskenteli vain kolme henkilöä, nimittäin insinööri sekä nti Engelberg ja haastateltavamme. Yhtä suuri oli henkilökunta myös yhtiön konttorissa ja sen muodostivat insinööri Selin, kasööri Galle ja konttoristi Lindblom. Työaika oli pitkä, 7:stä aamulla 6:een illalla. Palkkaa sai nti Luotila kokonaisen markan päivässä, ja aina kun hän tilipäivinä kanto ansionsa kotiin, ojennettiin hänelle siellä hopeainen 50-penninen "taskurahoiksi". Se hupeni tavallisesti hyvin nopeasti, sillä nykyisen Vanhalan vieressä sijaitsevalta torilla myytävät leivokset houkuttelivat kovasti herkuttelemaan. Taskuraha riitti viiteen "paakkelsiin", jotka silloin maksoivat 10 penniä kappale. Mutta muitapa houkuttimia ei nuorella tytöllä niihin aikoihin juuri ollutkaan.

Selluloosatehtaan konttorissa työskenteli nti Luotila 10 vuotta eli vuoteen 1908, jolloin hänet mainittuna vuonna sattuneen työnseisauksen aikana siirrettiin Kymintehtaan Paperitehtaan konttoriin, missä hän siitä lähtien on ollut, toimien vuodesta 1921 lähtien lähettäjänä.

Nti Luotila kuului aikoinaan nuoriso- ja raittiusseuraan, ollen niissä jonkun aikaa kirjurina. Lisäksi hän on osallistunut kuorotoimintaan, laulaen ensin Segerhornin kuorossa ja myöhemmin noin 10 vuotta Niinivaaran eli Kaiku-kuorossa. Myös näytelmissä hän on usean kerran esiintynyt, pääasiallisesti emännän osissa.

Olot paikkakunnalla olivat hänen nuoruutensa aikana monista syistä toisenlaiset kuin nykyisin. Henkilökuntaa oli vähän, joten se muodosti kuin yhden suuren perheen. Kaikki tunsivat toisensa ja olivat perheym. juhlissa kuin kotonaan. Yhtiön toimesta järjestettiin mm. kokkojuhla, joissa vanhemmalle väelle tarjottiin kahvia ja olutta, kun taas nuorempia kestittiin limonaadilla ja karamelleilla. Ihanteellisia aikoja, joita usein kaipauksella muistellaan.

50 vuotta yhtiön palveluksessa on nti Luotilan mielestä "huplahtanut" miltei kuin siivillä lentäen. Välistä oikein ihmetyttää, että on jo niin monta vuosikymmentä takanapäin. Ja varmasti on hänellä vielä monen monta työntäyteistä vuotta edessään, päätellen siitä reippaudesta ja pirteydestä, joka nti Luotilan olemuksesta edelleenkin huokuu ja jolla hän tehtävänsä jatkuvasti suorittaa.

Puuseppä A. J. Kaalinpää saanut yhtiön kultaisen ansiomerkin.

Puuseppä Anders Johan Kaalinpää Voikaan Tehdasrakennusosastolta sai juhlallisessa tilaisuudessa Voikaan Klubilla 14. 11. 47 Kymin Oy:n kultaisen ansiomerkin 50 vuoden palveluksesta. Valitettavan erehdyksen vuoksi jäi Kaalinpää yhtiön 75-vuotisjuhlassa ilman tätä merkkiä.

Yli 51 vuotta yhtiön palveluksessa uskollisesti urastanut työntekijä on syntynyt 6. 12. 1875 Mattilan kylässä Ylä-Kaalinpään talossa. Yhtiön palvelukseen hän tuli marraskun 2 p:nä v, 1896 eli samoihin aikoihin, kun Voikaan tehdasta ryhdyttiin rakentamaan. Ensin hän työskenteli kirvesmiehen tehtävissä ns. Elfvingin tunnelin rakennustyömaalla. Rakennusosaston kirjoissa hän oli vuoteen 1916, jolloin siirtyi Korjauspajalle. Vuodesta 1929 lähtien hän on ollut puuseppänä Voikaan Tehdasrakennusosastolla.

Kaalinpää on tullut tunnetuksi taitavana ja tunnollisena ammattimiehenä ja on saanut sekä esimiestensä että työtoveriensa täyden luottamuksen osakseen. Hän on ollut rakentamassa useimpia Voikaan tehdasrakennuksia ja myös monia asuintaloja. Häneltä on riittänyt

Juho Kujala ja hänen 5 poikaansa

*olleet yhtiön palveluksessa yhteensä 118,5 vuotta,
josta isän osuus on 51 vuotta.*

Kymintehtaan Ulkotyöosastolla ratatyömiehenä työskentelevän Juho Kujalan olisi pitänyt saada yhtiön ansiomerkki 50 vuoden palveluksesta jo yhtiön 75-vuotisjuhlassa, mutta valitettavan väärinkäsityksen takia joutui hän saamaan merkkinsä vasta myöhemmin, nimittäin joulukuun 9 p:nä, jolloin se ojennettiin hänelle juhlallisessa tilaisuudessa Kymintehtaan Virkamiesklubilla yhtiön varatoimitusjohtajan, parooni Knut von Troilin, sosiaalijohtajan, varatuomari Eino Walleniuksen ja osastopäällikkö Hj. Ruthin läsnäollessa.

Juho Kujala ansaitsee huomiota muussakin suhteessa kuin vain harvinaisen pitkän päivätyön yhtiön palveluksessa suorittaneena. Hän on kasvattanut suuren lapsijoukon, tehnyt pojistaan miehiä ja saanut heidät kiintymään synnyinseutuunsa siinä määrin, että kaikki pojat, luvultaan 5, ovat jääneet tänne ja astuvat isänsä jälkiä saman yhtiön palveluksessa, jossa myös heidän isoisänsä ja setänsä ovat olleet. Tapaus on laatuaan harvinainen sekä täällä että muuallakin.

Isä Kujala on syntynyt Elimäellä Vilppulan kylässä heinäkuun 29 p:nä 1878, joten hän siis ensi kesänä täyttää 70 vuotta. Hänen isänsä oli torppari, jonka oli elatusta 6-henkiselle perheelleen hankkiessaan turvauttava myös ansiotyöhön. Ja niinpä hän tuli ulkotöihin Kymintehtaan, missä yksi pojistaan toimi työnjoh-

tajana selluloosatehtaalla. Pitkän matkan takia tuli kotona käytyä vain pyhien tienoilla.

Juho-poika paimenteli Elimäellä karjaa ja ansaitsi vähän varttuneempaan toimeentulonsa renkipoikana. Hänellä on niiltä ajoilta kerrottavana kummallisia tarinoita sen aikaisesta maataloushommasta, joka ainakin niillä paikoin Elimäkeä tuntui olleen melko alkeellista. Kun ei siellä saanut kunnolla syödäkseenkään, lähti Kujala lähes 19-vuotiaana töihin Kymintehtaan, tullen maaliskuun 10 p:nä 1897 ulkotyöosastolle purkaushommiin. Purettavana oli halkoja, propsia ja olkiakin, joista silloin tehtiin massaa ja hyvää sellaista kuului tulleenkin. Olkien käyttäminen massan valmistukseen täytyi kuitenkin lopettaa, kun eläimet olivat kuolla nälkään. Hyvän hinnan houkuttelemina pyrkivät nimittäin maalaiset myymään miltei kaikki olkensa yhtiölle, mistä oli seurauksena, että eläinten ruokinta, mikä ei muutenkaan ollut kehuttavaa, heikkeni vielä entisestään. Näin ollen ei auttanut muu kuin kieltää olkien käyttö massan valmistuksessa. Ulkotyöosastolla oli Kujala vuoteen 1902, jolloin siirtyi komennukselle eli "lainaksi" selluloosatehtaan, missä velimies, kuten mainittu, toimi työnjohtajana. Komennus aiheutui siitä, että selluloosatehtaan lämmittäjä oli sairastunut ja Kujala joutui tämän tehtäviä hoitamaan. Seuraavan vuoden heinäkuus-

Puuseppä A. J. Kaalinpään kunniaksi järjestetystä merkinjakotilaisuudesta. Henkilöt vasemmalta lukien: sosiaalipäällikkö P. Ahlakari, insinööri V. Durchman, puuseppä Kaalinpää ja insinööri J. H. Kalho. — Valok. Tollman.

aikaa myös yhteisiin rientoihin, joista erikoisesti mainittakoon osallistuminen Nuorten Kristillisen Yhdistyksen ja Lähetisyhdistyksen toimintaan. Lisäksi hän on

kuulunut jäsenenä kirkkoneuvostoon ja ollut sairaskassan varapuheenjohtajana Voikaalla sekä huoltolautakunnan kaitsijana v. 1918—45.

Juho Kujala.

sa hän palasi takaisin ulkotyöosastolle ja oli siellä helmikuuhun 1905, jolloin siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle, apumieheksi kalanterikoneelle. Niihin aikoihin valmistettiin täällä myös savukepaperia erään venäläisen ammattimiehen johdolla ja Kujala pääsi myöhemmin tätä paperia valmistavan koneen hoitajaksi. Kun savukepaperin valmistus lopetettiin, siirtyi Kujala tammikuun 20 p:nä 1908 jälleen ulkotyöosastolle, tällä kertaa ns. vanhalle sahalle. Ulkotyöosastolla on hän sitten ollutkin kokonaista 40 vuotta erilaisissa tehtävissä, nykyisin pääasiallisesti ratatöissä vaihteitten korjaajana Saksanaholla. Sen ohella hän tekee myös sepän töitä, valmistaa tarvekaluja ja huolehtii niiden kunnosta.

Nelisen vuotta Kymintehtaalle tulonsa jälkeen meni Kujala täällä naimisiin, mutta vaimo kuoli parin vuoden kuluttua toisen tyttären syntyessä, joka sekä meni äidin mukana manan majoille. Uudelleen solmi Kujala avioliiton v. 1906 ja siitä on hänellä 5 salskeata poikaa sekä 2 tytärtä. Tyttäret, myös edellisestä avioliitosta syntyneet, ovat kiakki naimisissa ja pojistakin on kolme löytänyt itselleen elämän sulostuttajan.

40 vuotta sitten rakensi Kujala itselleen talon nykyisen Kyminkadun varrelle. Talo sijaitsee yhtiön maalla ja noin 1000 m²:n suuruiseseta tontista menee vuokraa 10 mk vuodessa. Sekä talo ulkorakennuksineen kuin myös sen vierellä sijaitseva puutarha ovat kerrassaan mallikelpoisessa kunnossa. Siitä on Kujala pitänyt huolen, samoin kuin myös perheensä kaikinpuolisesta hyvin-

voinnista. Ja on sitä ahertaa saanutkin suuren perheen eteenpäinviemiseksi. On pidetty lehmiiä, sikoja, lampaita ja kanoja ja kerrassaan hyvällä onnella. Varsinkin siat ovat kovasti paisuneet ja esim. 140 kilon painoiset "läskitehtaat" eivät ole olleet mitään harvinaisuuksia. Niinpä kymmenisen vuotta sitten oli 8 kuukauden ikäisen possun paino kokonaista 153 kg. Ja läskiä oli niin paksulti, että kun lihaa vietiin kauppaan myytäväksi, siitä annettiin 50 penniä vähemmän kilolta, kun niin läskinen liha ei tahtonut mennä hyvin kaupaksi. Sellaista oli siihen aikaan.

Ikäisekseen on Kujala harvinaisen pirteä ja puhuu vilkkaasti ja eloisasti. Hän ei ole sairastanut päiväkään eikä näin ollen ole verottanut "kipukassaa" kuin 400 markalla, jouduttuaan umpisuolentulehduksen takia leikattavaksi. Hän on innostunut hiihtourheiluun ja yhtiön massahiihdoissa hän on sarjassaan aina sijoittautunut kärkipaikoille, joko ensimmäiseksi tai toiseksi.

Kerran on Kujala ollut hengenvaarassakin. Tämä tapahtui silloin, kun hän työskenteli paperitehtaalla kalanterikoneella. Vuoron vaihtumista odotellessaan hän oli loikoillut maassa koneen lähetyvillä. Jalat olivat ulotuneet lähelle alhaalla olevaa suojaamatonta akselia, johon hänen housunlahkeensa oli tarttunut ja akseli alkoi kiskoa miestä mukaansa. Toverit häkeltyivät siinä määrin, etteivät älynneet pysäyttää konetta, mutta Kujala säilytti malttinsa ja irroitti nopeasti housut jaloistaan. Housut tosin menivät, mutta henki säästy.

Ja lopuksi vielä muutama sana Kujalan veljessarjasta.

Vanhin, P a a v o-nimeltään, on syntynyt 3. 7. 1909 ja tullut yhtiön palvelukseen suoraan kansakoulusta v. 1923 ns. Backströmin nostolle toparipojaksi. Vuonna 1932 hän siirtyi raitiotieosastolle veturipuolelle ja sieltä v. 1937 veturi- ja vaunukorjaamolle. Tammikuussa v. 1937 hän suoritti hitsauskurssin ja työskentelee edelleenkin mainitulla korjaamolla. On ollut naimisissa 14 vuotta, mutta perillisiä ei ole ilmaantunut. Vapaa-ajan harrastuksista on kalastus mieluisinta sekä kesäisin että talvisin. Omistaa oman talon ja harrastaa puutarhan ja kotieläinten hoitoa. Tekee ahkerasti puhdetöitä ja onpa hankkinut sorjinkin kotiinsa.

Seuraava ikäjärjestyksessä, U n t o, on syntynyt 15. 11. 1914. Tuli yhtiön palvelukseen v. 1931 haavanvuolijaksi ulkotyöosastolle. Oli sitten Kymintehtaan Sellu-

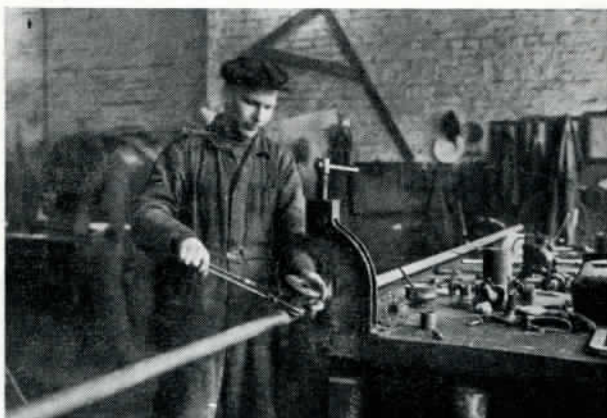

Paavo Kujala.

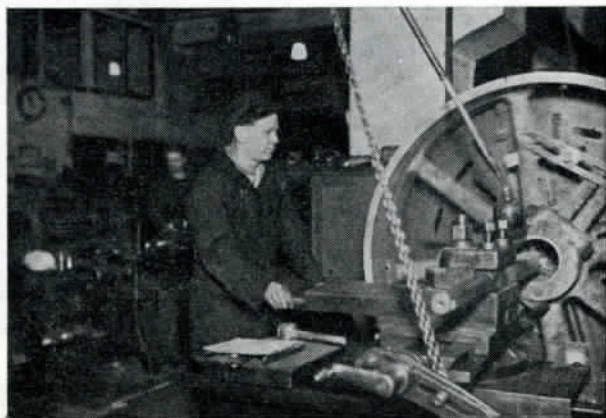
loosatehtaalla ja suoritti v. 1939 hitsauskurssin. Vuodesta 1940 lähtien hän on ollut hitsaajana Kymintehtaan Korjauspajalla. Naimisissa vuodesta 1939 ja omistaa yhden tyttären ja yhden poikalapsen. Harrastaa

Unto Kujala.

Tapio Kujala.

Aake Kujala.

kalastusta ja hiihtoa. On kovasti tyytyväinen ajanmukaiseen asuntoonsa Tähteen asutusalueella.

T a p i o on syntynyt 10. 6. 1919. Päästyään ammattikoulusta v. 1936 hän meni propsien vuoluun Saksanholle ja siirtyi sieltä kesällä v. 1937 jarrumieheksi raitioiteille. Joutui sitten sotaan ja "onnetoman ikäluokan" miehenä vapautui väestä vasta v. 1945, jolloin tuli vauunrasvaajaksi raitiotieosastolle. Nykyisessä toimensaan putkityömiehenä Kymintehtaan Korjauspajan putkipajalla hän on ollut vuodesta 1946. Ei ole vielä löytänyt "kainaloista kanaa", vaan asuu kotona vanhempiensa luona. Harrastaa kesäisin retkeilyä ja talvisin hiihtoa.

A a k e on syntynyt 5. 12. 1922. On ollut Kymintehtaan Korjauspajalla vuodesta 1939, lukuunottamatta puolen vuoden aikaa viime vuonna, jolloin työskenteli Kouvolassa Keskus-Autossa. Nykyinen ammatti metallisorvaaja. Naimisissa vuodesta 1946, mutta perheellisäystä ei vielä ole tapahtunut. On Vedon johtohenkilöitä ja harrastaa jalka- ja jääpalloilua sekä hiihtoa.

Perheen kuopus, **L e e v i**-poika, on syntynyt 3. 3. 1924. Hartevin koko veljessarjasta. Oli ammattikoulussa mallipuseppäosastolla, mistä v. 1941 siirtyi Kymintehtaan Korjauspajan mallipuseppäverstaaseen. Kävi autokoulun vuosien 1941 ja 42 vaihteessa ja on tammikuusta 1942 lähtien ollut autonkuljettajana Kymintehtaan Talousosastolla. Poikamies vielä ja asuu Tapio-veljensä kanssa vanhempiensa luona. Puuhailee Vedossa ja on innostunut jalka- ja jääpalloon sekä myös lentopalloon, kuului Talousosaston lentopallojoukkueeseen, joka voitti työsastojen välisen kilpailun. On myös erittäin taitava mainospiirtäjä.

Veljeksistä ovat Aake ja Leevi kuuluneet myös palokuntaan. Kaikki muut olivat sotahommissa paitsi Paa-vo, joka komennettiin teollisuuden palvelukseen. Isä Kujala toimi talvisodan aikana vss-miehenä kylänvanhimpana.

Ja kun sitten vielä lasketaan yhteen isän ja poikien palvelusvuodet yhtiössä, niin kertyy niistä 118,5 vuotta, josta isän osalle tulee 51 ja poikien yhteisesti 67,5.

Valok. Pitkänen.

Leevi Kujala.

Tuotantokomiteat.

Kymin Osakeyhtiön Kymintehtaan—Kuusankosken ja Voikaan tehtaiden sekä kemiallisen teollisuuden, Haukkasuo- ja Kouvolan Kirja- ja Kivipainon ja Salon Valimon tuotantokomiteoihin on vuodeksi 1948 valittu seuraavat henkilöt:

KYMINTEHTAAN—KUUSANKOSKEN TEHTAIDEN TUOTANTOKOMITEA.

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: viilaa- ja Vilho Tarvainen, kalanterikoneenkäyttävä Viljo Hinkkuri, kalanterikoneen apumies Otto Nissilä, tislaa- ja Lauri Koskipuro ja kollien lastaaja Aarno Lehtinen. — Varajäsenet: käämijä Martti Valokari, rotatiokoneenkäyttävä Toivo Kansikas, kirvesmies Emil Kuusela, happomies Vihtori Aronen ja särmääjä Yrjö Tähtinen.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: insinööri Gustaf Klingstedt ja mestari Alle Suominen. — Varajäsenet: kirjuri Unto Kantola ja mestari Alvar Harlin.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: vuori-neuvos Karl Erik Ekholm, varatuomari Eino Wallenius ja insinööri Erik Palmgren. — Varajäsenet: parooni Knut von Troil, insinööri Gunnar Weckström ja mestari Kaarle Aksel Virta.

VOIKAAN TEHTAIDEN TUOTANTOKOMITEA.

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: viilaa- ja Einar Virtanen, rotatiokoneen etumies Ville Mujunen, hiomotyömies Pekka Kyllönen, koneenhoitaja Johan Kuusela ja viilaa- ja Antti Nurminen. — Varajäsenet: betonimies Viljo Virtanen, koneenhoitaja Martti Nurminen, paperinleikkaaja Johannes Lunkka, laturi Esaias Gråsten ja keittäjä Lauri Tommola.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: konttoripäällikkö Christian Nyberg ja insinööri Erkki Kiviranta. — Varajäsenet: kirjuri Sylvi Paasonen ja työnjohtaja Otto L. Bäckman.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: insinööri V. A. Durchman, insinööri Erik Palmgren ja sosiaalipäällikkö Paulu Ahlakari. — Varajäsenet: insinööri T. Z. Wiklund, sosiaalipäällikkö Ake Launikari ja ylimestari Lauri Lännpää.

KEMIALLISTEN TEHTAIDEN TUOTANTOKOMITEA.

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: murskaajan etumies Sulo Puljava, uunimies Volmari Seppälä, fosforisuolan valmistaja Johannes Palmu, kennomies Yrjö Johansson ja apumies Kalervo Peltola. — Varajäsenet: etumies Väinö Hassinen, löysääjä Paavo Kontkanen, laitospäällikkö Muisto Hasu, Ky 5:n valmistaja Ensio Tukia ja rasvaaja Aarne Salmi.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: insinööri Edvard Rautalin ja mestari Aake Majander. — Varajäsenet: maisteri Viljo Tanner ja mestari N. E. Nurminen.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: insinööri Runar Örnholm, insinööri Erik Palmgren ja varatuomari Eino Wallenius. — Varajäsenet: insinööri A. O. Hixén, maisteri Eero Kaartinen ja mestari Aarne Stadig.

HAUKKASUON TEHTAIDEN TUOTANTOKOMITEA.

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: turvekoneen käyttävä Arvo Vesala, kaivinkoneen käyttävä Veikko Vesala, viilaa- ja Kauko Seppäläinen, turvekoneen käyttävä Ilmari Niemi ja turvekoneen käyttävä Kalle Reunanen. — Varajäsenet: tasauskoneen käyttävä Toivo Haimi, kaivin- ja turvekoneen käyttävä Aarne Seppä, höyryveturin kuljettaja Eemil Mustonen, autokuljettaja Eino Harjuniemi ja moottoriveturin kuljettaja Oiva Vesala.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: työnjohtaja Pauli Häkkinen ja mestari Uuno Honkasalo. — Varajäsenet: työnjohtaja Vilho Vuorinen ja varastonhoitaja Erkki Peltola.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: insinööri Erik Palmgren, insinööri Wold. Ekelund ja insinööri B. Zimmerman. — Varajäsenet: sosiaalipäällikkö Ake Launikari, insinööri Aimo Lahti ja työnjohtaja Edvard Huovila.

KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIPAINON TUOTANTOKOMITEA.

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: latoja Väinö Tanskanen, konelatoja Huvi Kivirinta ja kirjansitojatar Irene Mikkola. — Varajäsenet: konelatoja Svante Salo, latoja Valdemar Johansson ja painaja Ilmari Heikkinen.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinainen jäsen: sitomestari Tahvo Viiliäinen. — Varajäsen: ylipainaja Paavo Äärönen.

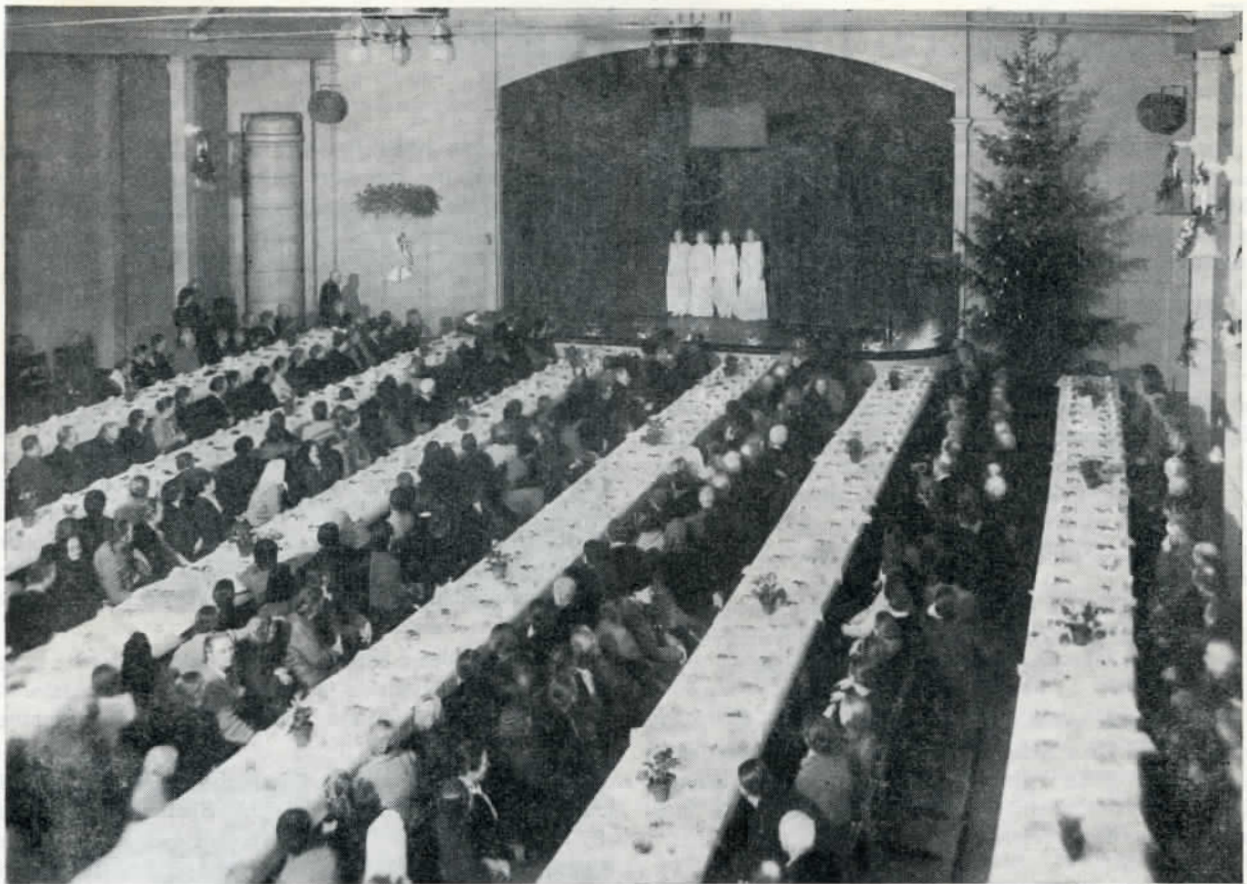
Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: johtaja Edwin Lindfors ja insinööri Erik Palmgren. — Varajäsenet: parooni Curt Cedercreutz ja prokuristi Valter Hiltunen.

SALON VALIMON TUOTANTOKOMITEA.

Työntekijäin edustajat. Varsinaiset jäsenet: valaja Armas Virtanen, valaja Kaino Leino ja jyräjä Matti Eskola. — Varajäsenet: valaja Yrjö Tuominen, valaja Erkki Siren ja koneasentaja Arvo Bang.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinainen jäsen: konttoristi Arvo Nieminen. — Varajäsen: työnjohtaja Pentti Suominen.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: johtaja Axel Häggström ja kirjansitojatar Laila Kuusinen. — Varajäsenet: johtaja Erik Heyer ja työnjohtaja Hj. Ruotsalainen.

Eläkeläisten pikkujoulujuhla Kuusankosken Seuratalossa. Ammattikoulun tyttöoppilaita joulukuvaelmaa esittämässä. — Valok. Pitkänen.

Tunnelmallisia pikkujoulujuhlia eläkkeellä oleville.

Sunnuntaina joulukuun 14 p:nä järjestettiin yhtiön toimesta Kuusankosken ja Voikaan Seurataloissa pikkujoulujuhla yhtiöltä eläköitä nauttiville henkilöille ja eläkeläisten leskille. Kummastakin tilaisuudesta muodostui miellyttävä yhdessäolon hetki, joka kauan tulee säilymään läsnäolleitten muistissa. Joulukuusi ja salien jouluaiheinen koristelu sekä valmiiksi katetut pöydät kahvipöydät kukkineen ja kynttilöineen virittivät mielet aitoon joulutunnelmaan, joka ohjelman suorituksen aikana yhä kohosi ja tiivistyi.

Kuusankosken Seuratalossa,

jossa juhluvieraita oli nelisensataa henkeä, laulettiin aluksi yhteisesti kaksi säkeistöä jouluvirrestä "Enkeli taivaan lausui näin". Säestyksestä huolehti Kuusankosken Orkesterin yhtye kauppias E. L. Melénin johdolla. Tämän jälkeen piti kirkkoherra O. Kaukola puheen, jossa hän palautti mieliin ne kaksi vanhusta, jotka ensimmäisinä nimeltä mainittuina kristittyinä viettivät joulua Jumalan kunniaksi. Nämä vanhukset olivat Simeon ja Hanna. He tulevat lähelle meitä erikoisesti juuri tässä tilaisuudessa. Molemmilla heilläkin oli elä-

mäntönsä takanaan ja tehtävät olivat jääneet nuorempien suoritettaviksi. Yksi työ oli heillä kuitenkin vielä jäljellä: odottaa Vapahtajaa. Kuinka onnellinen onkaan sellainen ihminen, joka heidän laillaan pitää kalleimpana työnään muistaa Jeesus-lasta, joka jouluyönä syntyi meidän kaikkien vapahtajaksi. Sydämessä on silloin sama ikävä ja odotus: kunpa voisin olla varma siitä, että täältä lähdettyäni saisin periä iankaikkisen elämän. Lopuksi puhuja toivotti juhluvieraille heidän pappinaan yhtä hyvää joulua kuin oli Simeonilla ja Hannalla, joiden ainoa työ oli enää odottaa Jeesusta Kristusta. Puheen päätyttyä laulettiin viimeinen säkeistö edellämäinitusta virrestä ja orkesteriyhtye soitti sikermän joululauluja. Ohjelmassa seurasi sitten ammattikoulun oppilaitten esityksiä, nimittäin runo, jonka lausui Eini Oksanen, sekä tonttuleikki ja joulukuvaelma. Kuusankosken Mieslaulajat lauloi kapteeni V. Pekanheimon johdolla neljä laulua, mm. kauniin ja vaikuttavan "Jouluyö, juhlayö". Tämän jälkeen saatiin nauttia oikeata kahvia herkullisten leivonnaisien kera ja tunnelma muodostui tietenkin rattoisaksi ja kotoiseksi. Kahvitarjoilun aikana esitti kuoro laulua

Joululehdet on jaettu ja niitä silmäilläään Voikaan Seuratalossa järjestetyssä pikkujoulujuhlassa.
— Valok. Tollman.

ja yhteiskoulun oppilas Aino-Maija Kokkila lausui runon.

Ohjelmansuoritusta jatkettaessa kuultiin aluksi jälleen soittoa ja ammattikoulun oppilaat esittivät sitten 2-osaisen näytelmän "Kaksi joulua". Näytösten välillä laulettiin yhteisesti. Lopettajaispuheen piti sosiaalipäällikkö Ake Launikari, esittäen samalla yhtiön johdon lämpimän ja sydämellisen joulutervehdyksen juhluvieraille. Tilaisuus päätettiin laulamalla yhteisesti virsi "Nyt seisahdun mä seimelles".

Voikaan Seurataloon

oli kutsuttu Voikaan puolella asuvat yhtiöltä eläkettä nauttivat henkilöt sekä eläkeläisten lesket. Jo hyvissä ajoin ennen juhlan alkamista nähtiin työn veteraanien saapuvan juhlapaikalle, missä heidät ohjattiin valmiiksi katettujen kahvipöytien ääreen.

Juhla aloitettiin laulamalla yhteisesti "Maa on niin kaunis", minkä jälkeen sosiaalitarkastaja Ruth Säynäjärvi lausui juhlayleisön tervetulleeksi. Voikaan Sekakuoro lauloi opettaja P. Laurikaisen johdolla kolme jouluaiheista laulua, Voikaan Viestin pikkupojat esittivät rekkivoimistelua, hra Ville Lahti lauloi joululauluja, nti Enni Ahlroth lausui runon ja Voikaan Urheiluveikkojen pikkutyöt esittivät kauniin nukketanssin ja tonttuleikin. Tämän jälkeen seurasi kahvitarjoilu, jonka lomassa laulettiin yhteisesti joululauluja.

Väliajan päätyttyä lauloi kuoro kaksi laulua ja sit-

ten piti kirkkoherra Kaukola puheen, jonka aihe oli sama kuin Kuusankosken juhlassakin. Päätteeksi laulettiin jouluvirsi "Enkeli taivaan lausui näin".

Molammissa juhlissa jaettiin juhluvieraille joululehti, Kuusankoskella Suomen Punaisen Ristin joululehti ja Voikaalla Väestöliiton julkaisema "Joulu ja koti"-niminen lehti.

Poislähtiessään ilmaisivat monet vanhukset liikuttuneina kiitollisuutensa juhlien järjestämisestä ja lausuvat samalla toivomuksenaan, että vuoden perästä olisi jälleen tilaisuus kokoontua tällaiseen eläkeläisten yhteiseen pikkujoulujuhlaan.

Mitä oikeastaan tahdot? Kysy sitä kerran itseltäsi jonakin hiljaisena hetkenä ja vastaa vilpittömästi.

E. M. Arndt.

Panemme aivan liian suurta painoa elämän suuriin hetkiin. Ne eivät ole sen pitempiä kuin pienetkään hetket ja pienen hetken onni on usein paljon eheampi ja ihanampi kuin suuren.

H. Henry Blossom.

Elämä on kuin kirja. Hullu selailee sen nopeasti läpi, mutta viisas lukee ajatellen, sillä hän tietää, että hän vain kerran voi sitä lukea.

Jean Paul.

Lasten vanhemmille.

Maassamme sattuu vuosittain huomattavan paljon liikenneonnettomuuksia sekä autojen että junien aiheuttamina. Tilastot osoittavat, että v. 1945 oli näiden vaurioiden kuolonuhrien lukumäärä 300, joista huomattavan paljon lapsia. Koska paikkakunnallamme lisääntyneen liikenteen takia lapset ovat useinkin vaarapaikoissa, on meitä sekä auto- että veturimiesten taholta pyydetty saattamaan allaolevat kolme tapausta lasten vanhempien tiedoksi. Tapaukset ovat sattuneet marras-joulukuun aikana ja ovat ne otteita kuulustelupöytäkirjoista, joita tapahtumien johdosta on pidetty.

Tapaus n:o 1.

Juna on lähtenyt Voikaalta ja ennen nk. Aavikon seisaketta näkevät veturimiehet, että mieshenkilö kulkee potkukelkalla raiteita pitkin samaan suuntaan kuin juna. Veturi antaa varoitusmerkin, josta on seurauksena, että potkukelkailija kiihdyttää vauhtiaan. Juna lähestyy nopeasti, veturimiehet huutavat: "Pois radalta!" ja huomaavat samalla, että potkukelkassa istuu pieni poika. Tilanne on äärimmäisen vakava: isä häntäännyttää ja jättää kelkan ja pojan radalle. Pääleajoa ei voida enää välttää ja niin ajaa juna kovalla vauhdilla kelkan päälle. Tällöin paiskautuu potkuri oikealle ja sen mukana myöskin poika. Kelkka ruhjoutuu pahasti, mutta 4-vuotias poika pelastuu kuin ihmeen kautta. Hänellä on otsassa kovasti verta vuotava haava, mutta vaikeampia seuraamuksia ei ole näkyvissä. Junamiesten toimesta toimitetaan isä poikineen sairaalaan, jossa todetaan, että vammat ovat lieviä.

Tapaus n:o 2.

Otteita poliisikuulustelupöytäkirjasta n:o 346/47. Reino ja Sirkka-Liisa V., edellinen 10-, jälkimmäinen 3-vuotias.

Saavuttaessa noin klo 16.30 aikaan lähelle Heinonen & Laurikainen Oy:n liiketaloa oli talon takaa tulevalta sivutieltä kovalla vauhdilla ja aivan yllättäen tullut auton eteen kaksi lasta potkukelkalla. Lasten tulon havaittuaan kuulusteltava oli välttääkseen yliajtoa, joka näytti ilmeiseltä, jarruttanut autoa ja samalla kääntänyt sitä hieman vasemmalle. Välittömästi oli auto liukkaalla ja kaltevalla tienpinnalla kääntynyt poikittain ja oli pyörät jumissa luistanut päin vasemmalla puolella

tietä olevan elokuvateatteri Iltatähden pääoven oikeaa puoliskoa ja ovipilaria seurauksella, että oven alaosa murtui.

Tapaturman syyksi kuulusteltava katsoo yksinomaan lasten äkillisen auton eteen tulon, minkä takia kuulusteltavan oli välttääkseen yliajtoa pakko jarruttaa, jolloin auto liukkaan kelin takia menetti ohjauskyvyn.

Kuulusteltava R. O. L. kertoo: — oli nähnyt Heinosen liiketalon takaa sivutien kohdalla tulevan aivan auton eteen kovalla vauhdilla potkukelkalla kaksi lasta. Tällöin oli näyttänyt siltä, että lapset jäävät auton alle, kun välimatka oli korkeintaan noin 2 metriä. Heti lasten tultua auton eteen oli sitä jarrutettu ja käännetty hieman vasemmalle, millä toimenpiteellä kuljettajan onnistui välttää auton syöksyminen lasten päälle.

Tapaus n:o 3.

Juna on lähtenyt Hiekkamäen pysäkiltä ja tullaan Naukion saunan ylikäytävälle. Tällöin näkee veturinkuljettaja, että joukko pikkutyttöjä on kelkkoineen ylikäytävällä. Veturi antaa ensimmäisen varoitusmerkin, josta tyttöset eivät välitä. Tämän jälkeen seuraa uusi varoitus, jolloin tyttöset verkalleen poistuvat ylikäytävältä. Pikku Sirpa ei kuitenkaan voi poistua, koska hänen jalkansa on tarttunut ylikäytävän laudoituksen ja kiskon väliin. Kuljettaja huomaa vaaran ja jarruttaa täydellä, mutta raskas juna ja alamäki tekevät sen, että juna ei saada heti pysähtymään. Pikku Sirpa joutuu näin junamiesten silmien edessä veturin eteen, jolloin hän kaatuu joutuen puskurin laahattavaksi. Lämmittäjä siirtyy puskurille ja koettaa saada tytön pois, siinä kuitenkin onnistumatta. Joka hetki saattavat tytön vaatteet sotkeutua pyöriin ja silloin on hänen kohtalonsa ratkaistu. Näin työntää juna tyttöä edessään n. 15 metriä, ennenkuin se saadaan pysähtymään. Tyttönen toimitetaan sairaalaan ja täällä todetaan, että onni on ollut mukana.

Ylläolevien tapausten johdosta toivotaan, että lasten vanhemmat valvoisivat,

— että yleiset maantiet ja rautatiet sekä muut liikenneväylät eivät saa olla lasten leikkipaikkoja;

— että rauta- ja raitiotiet ylitetään nopeasti eikä kil-

Insinööri T. Z. Wiklund

50-vuotias.

50 vuotta täyttää huhtikuun 25 p:nä diplomi-insinööri T. Z. Wiklund Voikaalla.

Päästyään ylioppilaaksi v. 1917 hän jatkoi opintojaan Teknillisessä Korkeakoulussa Helsingissä, suorittaen diplomi-insinööritutkinnon v. 1921. Kesällä 1920 hän oli ollut harjoittelijana Kymintehtaan Paperitehtaalla, jatkaen harjoitteluaan samalla tehtaalla seuraavanakin kesänä. Asevelvollisuutensa suoritettuaan hän harjoitteli Kuusankosken Paperitehtaalla teknillisen johtajan apulaisena kevästä 1922 syksyyn 1923, jolloin lähti opintomatkalta USA:han. Siellä hän työskenteli eri tehtaisa keväseen 1927 saakka. Toukokuun 2 p:nä 1927 hän tuli apulaisinsinööriksi Voikaan Paperitehtaalalle ja on vuodesta 1931 lähtien ollut ensimmäisenä apulaisinsinöörinä sekä paperitehtaalla että puuhiomossa.

Insinööri Wiklund on työskennellyt suurella antaumuksella ja määrätietoisesti ja suureksi osaksi hänen ansiotaan ovat ne tulokset, joihin Voikaan Paperitehtaalla päästiin ennen sotia ja jotka epäilemättä pian taas saavutetaan ja huomattavasti ylitetäänkin.

Insinööri Wiklund on ollut Suomen Paperi-insinöörien Yhdistyksen jäsenenä vuodesta 1927 ja kuulunut sen johtokuntaan vuodesta 1942. Kymin Oy:n virkailijain eläkekassan johtokunnan jäsenenä hän on ollut kassan perustamisesta eli vuodesta 1932 lähtien ja Kymin Oy:n tehtaiden työläisten sairaus- ja hautausapukassan sekä eläkekassan johtokunnan jäsenenä vuodesta 1940. Hän on kuulunut Voikaan tehtaiden tuotantokomiteaan työnantajaa edustavana varajäsenenä komitean perustamisesta alkaen ja toiminut Kymin Oy:n edustajana Jätekeskus Oy:n johtokunnassa.

pailla siitä, kuka uskaltaa kauemmin olla raiteilla junan lähestyessä;

- että lapsille opetetaan liikenneohjeet (Kymi-Yhtymä n:o 2 sivu 22 ja n:o 3 sivu 53) ja valvotaan, että he noudattavat niitä;
- että talvisaikana lapset eivät laske mäkeä kaduilla, teillä ja kujilla, jotka yhtyvät liikenneväyliin.

Työturvallisuuden opetusta ammattikouluun.

Kymin Oy:n ammattikoulussa on otettu työturvallisuuden opetus ohjelmaan. Opetus käsittää seuraavat aiheet:

I. Tapaturmantorjunnan yleispiirteet:

Tapaturmantorjunnan tarkoitus ja toimintamuodot, työntekijäin osuus torjuntatyössä. Kymin Oy:n käytämä järjestelmä.

II. Työntekijäin tapaturmavakuutuslaki:

Työntekijäin oikeus korvaukseen tapaturman sattuessa, tapaturmankorvauskäsitteet, päiväraha, elinkorko, huoltoapu, hautausapu ja huoltoeläke. Työntekijäin velvollisuudet noudattaa työsääntöjä ja ohjeita.

III. Liikennesäännöt ja -määräykset:

Ajoneuvot, pyörälliset ja jalankulkijat sekä Vo—Kujun ohjeet.

IV. Tehdashygieneia:

Yleiset paikat, kuten ruokalat, pesulat, suihkuhuoneet, käymälät; niiden siisteys. Yleinen järjestys ja puhtaus tehtaissa ja työpaikoilla. Annettujen ohjeitten noudattaminen.

V. Teknillinen tapaturmantorjunta:

1. Käsityökalut, niiden kunnossa pitäminen, tikkaat, telneet, kaiteet, lattia-aukot, portaat ja käytävät.

2. Henkilökohtaiset suojalaitteet: käsineet, jalkineet, suojalasit, pölysuodattimet ja naamarit. Työvarusteet ja niiden käytännöllisyys.

3. Voimansiirtolaitteet: akselit, kytkimet, hihnat ja liitokset, hammaspyörät, voitelu ja voitelukuppien sijoitus.

4. Metall- ja puutyökoneet, niiden vaarat ja suojalaitteet.

5. Nosto- ja siirtolaitteet, köydet ja kettingit.

6. Sähkövaara: lamput, käsilamput, johtimet jne. Kosketusvaara, vuoto, johtokyky.

VI. Tekohengitysopetus.

Opetus käsittää:

Kohdat I—IV: Oppituntien muodossa koulussa.

Kohta VI: Teoreettinen ja käytännöllinen opetus tehdään eri osastoilla.

Kohta VI Teoreettinen ja käytännöllinen opetus koulussa.

Miehiä työnsä ääressä.

Wäinö Alm. — Valok. Pitkänen.

Ensimmäisenä esiteltävänä on tällä kertaa yhtiön pääkonttorirakennuksen ylimmässä kerroksessa sijaitsevassa piirustuskonttorissa työskentelevä suunnittelija Wäinö Alm. Ennenkuin hän ryhtyy antamaan haastattelutietoja itsestään, haluaa hän kertoa ensin työstään. Tällöin saamme tietää, että aina kun tulee kysymykseen jonkun uuden tehdasrakennuksen rakentaminen tai suurempien muutostöitten suorittaminen, joutuu piirustuskonttori ensin käymään asiaan käsiksi. Tämä merkitsee sitä, että yhdessä asianomaisen tehtaansinöörin kanssa suunnitellaan uutisrakennus tai muutokset vanhaan tehdasrakennukseen niin perusteellisesti ja hyvin kuin mahdollista, aina pienimpiä yksityiskohtia myöten. Joskus on piirrettävä useampia erilaisia luonnoksia, ennenkuin löydetään onnistunein ratkaisu. Senjälkeen kun ehdotus on periaatteessa hyväksytty, ryhdytään lähemmin suunnittelemaan ja purtamaan jokaista yksityiskohtaa erikseen, projisioidaan ne oikein, lasketaan tarveaineitten kestävyys ja määritellään riittävät ja ehdottomasti oikeat mitat. Mikään kohta ei saa "klikata", kun konepaja tai rakennusosasto ryhtyy sitten työtä piirustusten mukaan suorittamaan. Ja nykyisinhan ei ilman piirustuksia tehdä kukaan muuta kuin aivan pieniä korjauksia.

Lauri Koskipuro. — Valok. Pitkänen.

Hra Alm, joka on syntynyt Terijärvellä v. 1898 ja täyttää siis tänä vuonna 50 vuotta, on ollut ammatissaan puolet iästään. Päästyään teollisuuskoulusta v. 1922 hän aloitti piirtäjänä Ruonan Konepajassa Raahessa, mutta jo kouluaikana hän oli kesäisin työskennellyt piirtäjän tehtävissä Hietalahden Telakalla Helsingissä. Vuonna 1925 hän siirtyi Kotkan Konepajalle, missä oli elokuun 15 p:ään 1927, jolloin astui Halla Ab:n palvelukseen suunnittelijaksi. Kymintehtaan piirustuskonttoriin hän tuli toukokuun 15 p:nä 1942. Täällä hän on tehnyt piirustuksia pääasiallisesti höyryosastoa ja Kymintehtaan Selluloosatehdasta varten. Hänen suurimmista töistään mainittakoon keskustilahuone, höyrynjakoasema, rumpukuorimo ja spritehdas.

Vapaa-aikoinaan on hra Alm kesäisin harrastanut puutarhanhoitoa. Sitäpaitsi on hän aina ollut kiinnostunut veneisiin ja merielämään, ja kun hän miltei joka talvi on konstruoinut moottoriveneitä meriurheiluun innostuneille ystävilleen, ei harrastus siihen ole kokonaan päässyt kuoleutumaan täällä sisämaassakaan.

Hra Almin luota suuntasimme askelemme hänen piirtämäänsä spritehtaaseen, jossa valokuvaajamme Jussi Pitkäsen kanssa ihmettelimme käymisaltaiden

sekä lipeä- ja spriiolonniin valtavuutta. Mahtuu niihin litra poikineen sekä lipeää että "sitä ihtiään". Miehistä emme aluksi nähneet vilaustakaan, mikä ei olekaan ihme, kun käymis- ja tislauksosastolla on vain kaksi miestä kerrallaan vuorossa. Lopulta saimme kuitenkin käsiimme etsimämme henkilön, tislaja Lauri Emil Koskipuron, ja kun valokuva oli otettu, pantiin haastattelu käyntiin.

Koskipuro, jonka entinen nimi on Forsman, vaikuttaa vakaiselta ja valistuneelta mieheltä. Hän on syntynyt 23. 8. 1906 naapuripitäjässä Iitissä, Niinimäen kylässä, missä isä oli torpparina. Perheessä oli 7 lasta, joista poikia 5 ja tyttöjä 2. Pojista on kaksi joutunut uhraamaan henkenä sodan melskeessä.

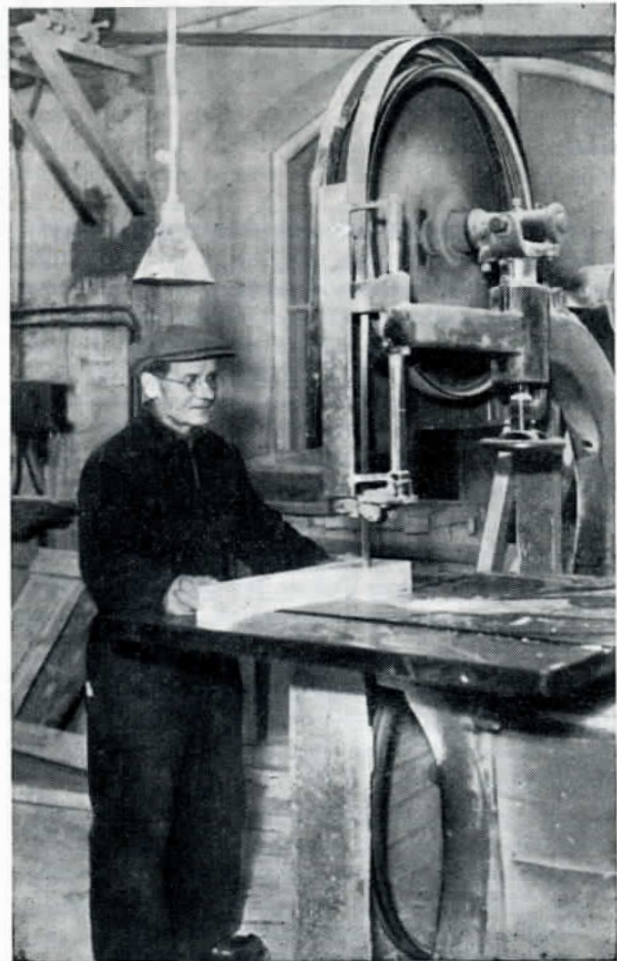
Kotipaikan muodostuttua itsenäiseksi pikkutilaksi ja vanhimman veljen joutuessa sitä hoitamaan, lähti Lauri Koskipuro 14 vuoden ikäisenä itse huolehtimaan elätksestaan. Hän meni oppipojaksi saman kylän kyläräätätilille ja oltuaan opissa 3 vuotta hän ryhtyi harjoittamaan räätälinammattia, työskennellen siinä kymmenisen vuotta, pääasiallisesti Kausalassa. Sivutoikseen hän soitteli haitaria eräässä ravintolassa ja innostui tällöin ravintolahommaan siinä määrin, että perusti oman ravintolan Orimattilan kirkonkylään. Sielläkin hän taitavana vetopelin käyttäjänä huolehti itse musiikkipuolesta, mutta kun se ei ajan oloon tuntunut

enää miellyttävän, siirtyi hän parin vuoden kuluttua ravintolansa vahtimestariksi. Vuonna 1935 hän sanoi sitten hyvästit ravintolaelämälle ja tuli Kymi-yhtiön töihin rasvaajaksi Kymintehtaan Puuhiomoon. Kun tämä tehdas sodan aikana joutui seisomaan, sai hän kesällä 1942 siirron Asuinrakennusosastolle, missä oli saman vuoden joulukuuhun saakka, jolloin siirtyi pari kuukautta aikaisemmin käyntiin pantuun spriihteeseen käymisosaston hoitajaksi. Kuten mainittu, on spriihteeseen käymis- ja tislauksosastolla samanaikaisesti vuorossa vain kaksi miestä, jotka työskentelevät puolet viikosta käymisosaston hoitajana ja toisen puolen tislajana. Sodan aikana ja vielä sen jälkeenkin, aina elokuuhun 1946 asti, jolloin spriihteeseen käynti oli epä säännöllistä, työskenteli Koskipuro tehtaan seisomakoina korjaustöissä kaikilla tämän tehtaanpiirin työosastoilla.

Vuonna 1931 löysi Koskipuro emännän itselleen. Vaimoonsa, joka on kotoisin Tuusulasta, hän tutustui Orimattilassa ollessaan. Perheeseen kuuluu vanhempien lisäksi 3 lasta, joista tyttöjä on kaksi ja poikia yksi. Koskipuro on rakentanut itselleen talon Niskalan tien varteen ja sen puutarhassa hän halulla vapaa-aikoinaan puuhailee, ei, kuten hän sanoo, ansion halusta, vaan ympäristön kaunistamisen takia. Puu- ja kasvitarhatuotteitten puolesta on Koskipuron perhe kuitenkin

Vihtori Yrjönen. — Valok. Tollman.

Ville Tokkari. — Valok. Tollman.

kin omavarainen. Tämän vapaa-ajan harrastuksen lisäksi on aikaa riittänyt myös yhteisiin rientoihin työväestön parissa. Hän kuuluu paperityöntekijäin ammattiosastoon, jonka ehdokkaana hänet on valittu Kymintehtaan ja Kuusankosken tehtaiden tuotantokomiteaan. Niimikään hän on jäsenenä Kymintehtaan Työväenyhdistyksessä ja Kymintehtaan Työväen Musiikkiyhdistyksessä. Hyvän ruumiillisen kunnon ylläpitämiseksi hän harrastaa kotivoimistelua ja ulkoilua. Kun opintokerhotoimintaan on vuorotyön takia vaikea osallistua, on hän kirjekurssien avulla kartuttanut tietopiiriään. Kausalassa ollessaan hän kuului mieskuoroon ja Orimattilassa laului sekakuorossa.

Nykyiseen ammattiinsa sanoo Koskipuro olevansa kovasti tyytyväinen. Se ei tunnu yksitoikkoiselta, sillä jatkuvan aineenvaihdunnan seuraaminen pitää mielenkiinnon työtä kohtaan alituisen vireillä.

Voikaalla kierrellessämme kuulimme rakennusosaston pajasta ohikulkiessamme iloista kalketta ja pistimme nenämme ovenrakoon. Mustaa siellä ensin näytti olevan ahjon loisteessa, mutta alasimen ääressä kalkuttavan miehen ilme oli niin ystävällinen, että työntäydymme sisään.

Seppä Vihtori Yrjönen kertoili varsin auliisti elämästään ja perheestään. Hän on syntynyt Vehkalahdella ja käynyt koulun Rantasalmella. Sepän oppilaana hän oli Elimäen Raussilassa jo ennen sotaväkeen menoa ja jatkoi ammatin oppimista samassa paikassa väestä palattuana. Elimäellä tuli perhekin perustetuksi ja sen jälkeen syntyi ajatus oman pajan hankkimisesta. Säämingin pitäjässä Yrjönen sitten olikin jonkin aikaa itsenäisenä seppänä, mutta lähti sieltä v. 1926 Voikaalle. Täällä hän on ollut erilaisissa töissä, eniten kuitenkin seppänä. V. 1942 Yrjönen siirtyi rakennusosaston pajaan ja siellä hän poikansa kanssa kilkuttaa ja kalkuttaa aamusta iltaan. Erittäin tyytyväinen on Yrjönen työhönsä ja niin on kuulema emäntäkin, kun mies vaan muistaa kotiin tultuaan kenkäänsä riisua, ettei noki sisään asti jaloissa kulje. Lapsia perheessä on jo mainitun tulevan sepän lisäksi tytär, joka on naimisissa, sekä 8-vuotias Matti.

Oma koti valmistui Voikaan Hirvelään v. 1935 ja sen ympärille on vuosien kuluessa tullut myös puutarha omenapuineen ja marjapensaineen.

Vapaa-aikoinaan Yrjönen kalastelee ahkerasti; nuorempana oli kuulema metsästys oikein himohuvia.

Tulevaisuudelta sanoo Yrjönen toivovansa rauhallisia aikoja ja uutta ajanmukaista pajaa ennenkuin tulee vanhaksi.

Ville Tökkäri n tapasimme höyläpenkkinsä ääressä hiljaisena ja työhön syventyneenä. Kun innokkaasti kyselimme, saimme hänetkin sentään kertomaan yhtä ja toista elämänsä varrelta.

Tökkäri on syntynyt Sippolan pitäjässä v. 1899. Inkeröisissä hän kävi tehtaan kansakoulun ja meni sen jälkeen opettelemaan nykyistä ammattiaan, jota on jatkanut ensin Inkeröisissä ja sitten Voikaalla, Myllykoskella ja uudelleen Voikaalla vuodesta 1921 tähän asti.

Jo Inkeröisissä tuli Tökkäristä perheen päämies ja isä. Lapsia on kolme, tytär on nyt naimisissa, mutta

Talven kilpailukalenteri

Kuusankosken tehtailla.

Harrastushiihto 20. 1.—20. 3. 48.

Massahiihto 15. 2. 48 klo 9.00 (sarjat entiset).

Nuorten luistelukilpailu 22. 2. 48 alle 18-, 16- ja 14-v.

Kymi-yhtymän hiihto 7. 3. 48 Karkkilassa.

Karsinta "Kymenlaakson Viestiin" 14. 3. 48.

"Kymenlaakson Viestinhiihto" 20. 3. 48.

Harrastushiihto on alkanut lupaavin entein. Majaikäntejä on todettu jo paljon. Esim. Nauhanahon majalla oli eräänä sunnuntaina yli 300 käyntiä. Sää oli tosin tätä helmikuun alkupäivinä kirjoitettaessa tehnyt tepposensa, mutta eiköhän pakkanen pureudu pian jälleen esiin. Se on välttämätöntä, sillä massahiihto vaatii hyvän kelin onnistuakseen ja vastatakseen tarkoitustaan. Kunhan ei vain kävisi niin, että hiihto on siirrettävä helmikuun viimeiselle pyhälle.

Nuorten luistelukilpailut on kokonaan uusi muoto toiminnassamme, mutta toivottavasti saa nuoren väen suopean suosion. Palkintojakin jaetaan jokaisessa sarjassa vähintään 5 kpl.

Kymi-yhtymän hiihto suoritetaan tällä kertaa vaihteeksi Karkkilassa. Meillä onkin kaksi kiertopalkintoa puolustettavana, joten pitäkäähän kuntoa yllä ja huoli siitä, että pytyt pysyvät edelleen Kuusankoskella. Metsäosasto on kova vastustaja, kun se kilpailee kokonaan erillisenä yksikkönä. Massahiihtojen "kuuma sarja" on suoranainen karsinta tätä arvokilpailua varten. Samat sävelet sopivat myös naisille.

Maakunnallinen suurtapaus, "Kymenlaakson Viestinhiihto", hiihdetään tällä kertaa Kotkasta Voikaalle, joten kilpailun loppuvaiheiden seuraaminen muodostuu osaltamme paljon mielenkiintoisemmaksi kuin viime kerralla. Viime talvena ei ollut oikein tuuria mukana, mutta toivotaan nyt parempaa menoa. Viestiin saa tehtaaltamme osallistua yhteensä kaksi joukkuetta. Mainitakoon vielä, että jokainen hiihdossa mukana ollut saa muistomitalin.

Sitten ei muuta kuin vain suksille haukkaamaan hopea ja virkistäytymään päivän arkisista aherruksista.

pojat ovat kotona, toinen isän ammatissa ja toinen ulkotyöosastolla.

Kyttärin mäelle valmistui omiin avuihin rakennettu talo v. 1937 ja erikoisen rakas näkyy olevan Tökkäriille oma pieni puutarha, jonka hedelmäpuista ja marjapensaista hän itse huolehtii.

Hiljaisena miehenä Tökkäri vapaa-aikoinaan vain kalastelee ja marjastelee, mutta jättää yhteiskunnalliset asiat toisten hoidettaviksi. Nuorena kyllä urheilu ja varsinkin voimistelu veti miestä yhteisiin rientoihin, mutta nekin ovat jääneet jo vuosia sitten. Ammattiinsa ja elämänsä tyytyväisenä Tökkäri toivoo tulevaisuudelta rauhallista työaikaa ja hyviä kalansaaliita sekä marjarikkaita vuosia.

Vanhat kuvat kertovat . . .

Ilo Kaleva Voikaalta on lähettänyt julkaistavaksemme ylläolevan kuvan. Se esittää Kuusankosken Korjauspajan työläisiä ja on kuva otettu v. 1898. Lähettäjä ei enää muista kaikkien kuvassa olevien henkilöiden enempää suku- kuin ristimänimiäkään. Henkilöt ovat vasemmalta lukien:

Edessä: Haaksilahti (ent. Helenius), Emil Tuominen, Johan Unelius.

Istumassa: Dahlqvist, Mattsson, Rahikainen, työnjohtaja Högman, Saari, Koistinen, tuntematon.

Takana seisomassa: Matti Kukko, tuntematon, Laari, tuntematon, Kaarlo Korja, Veblin, tuntematon.

Harrastusurheilu — kansanurheilua.

Maamme urheilutoiminnan pääpaino on tähän saakka ollut selvästi kilpaurheilun puolella. Siitä on esimerkkejä havaittavissa kaikkialla, missä urheilun puolesta tehdään työtä. Kilpailujen avulla kootaan niin osanottajia kuin myöskin katsojia. Sanotaanhan: "Kilpailu on urheilun elinhermo." Mutta annettiinpa kilpailuille kuinka suuri arvo tahansa, on sittenkin aina muistettava, että harjoitus on paljon lähempänä urheilun ydintarkoituksia, sen veri ja henki. Siinä on urheilun arvon mitta. Vasta silloin kilpailu täyttää päätarkoituksensa, kun sitä varten ja sen seurauksena harjoitellaan.

Sana harrastuskilpailu on oikeastaan väärään johtava. Jokainen harrastuskilpailuun osallistunut tietää, ettei se ole varsinaisesti kilpailua, vaan jatkuvaa harjoitusta määrätyn ajan. Harrastuskilpailujen tarkoituksena on innostaa kaikkia johonkin yhteisöön kuuluvia harjoit-

tamaan yhtä taikka useampaa urheilulajia siten, että kunkin osanottajan peruskunto nousisi tai pysyisi sopivalla korkeudella. Tällöin ei tietysti alunperinkään ole kysymys yhdestä kertakaikkisesta suorituksesta, vaan luonnollisesti jostakin tietyn ajanjakson aikana kertautuvasta toiminnasta. Ollakseen omiaan totuttamaan jatkuvan toimintaan vielä harrastuskilpailun päätyttyäkin, täytyy kilpailuajan olla niin pitkän, että harjoittelu sen aikana ehtii muodostua tottumukseksi ja jatkua vielä ilman kilpailun aikaansaamaa kiihokettakin.

Harrastusurheilun arvo piilee juuri siinä, että se kiinnostaa suuria joukkoja ja ylläpitää jatkuvaa harrastusta. Voiman kulutus on säännösteltävissä harrastajan iän ja kestävyysmukaan; sopii eri sukupuolille erikseen kuin myöskin yhdessä. Mieltymys herää hyvin nopeasti ja on myös kestävä. Kustannukset mi-

Talviharjoitteluohteita yleisurheilijoille.

Raittiissa ulkoilmassa suoritettu hiihto-, kävely- tai juoksulenkki sekä suunnistamisretket ovat liikuntamuotoja, joiden tulee ehdottomasti kuulua myös jokaisen yleisurheilijan harjoitusohjelmaan. Juuri tällaiset ulkona suoritettavat harjoitukset ovat omiaan kehittämään urheilijan verenkierto- ja hengityselinten kuntoa. Myös ns. "lepokauntena" on edellämainittuja liikuntamuotoja harrastettava, jotta yleiskunto saadaan pysymään riittävän hyvänä. Puhumalla yleiskunnosta tarkoitamme tällä sitä, että urheilija on edellämainittuja liikuntamuotoja hyväkseen käyttäen säilyttänyt hyvän terveytensä ja toimintatarmonsensa. Ilman näitä edellytyksiä ei pohjakuntoutumisharjoituksia voida kunnolla suorittaa. Jos urheilijan yleiskunto sensijaan on riittävän hyvä, niin ei hänen koskaan tarvitse pelätä, että pohjakuntoutumisharjoitukset alkuvaiheessaan tuottavat hänelle suurempia rasituksia tai väsymyksen tunnetta.

Yleisurheilija! Aloita pohjakuntoutumisharjoituksesi viimeistään helmikuun aikana. Laadi harjoitusohjelmasi siten, että voit harjoituksia tasaisesti tiivistää ja koventaa aina kesäkuun loppupäiviin saakka. Aloita siis harjoituksesi verkkaisesti! Varo repiviä ja liiaksi voimia kysyviä harjoituksia siihen asti, kunnes olet saanut luoduksi itsellesi sellaisen pohjan, joka kestää jo raiakkaamminkin harjoitukset.

Harjoitusten laatu ja määrä. Mitä tulee harjoituskertojen lukumäärään ja kovuuteen, niin ovat ne kovin yksilöllisiä, joten niiden suhteen ei voida antaa mitään täysin pätevää ohjetta. Tämän johdosta onkin urheilijan opittava käyttämään omaa harkintakykyään ja tällä tavalla luomaan itselleen oikea harjoitusvaisto, joka määrää ja säätää harjoituksien laadun, määrän ja kovuuden. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa valmentaja Mikko Kajaanin kultainen ohje: "Lepo + harjoitus = kunto." Eli: kuntokäyräsi korkeutta ei määrää harjoituskertojen lukumäärä ja kovuus, vaan sen

nimaalisia. Siinä eräitä ominaisuuksia, jotka ovat tehneet harrastusurheilun niin suosituksi ja pidetyksi.

Osittain arvaamaton on kysymys liikuntalajeista, jotka soveltuvat harrastuskilpailuissa käytettäviksi. Hiihto, uinti, kävely ja maastojuoksu ovat jo antaneet tuloksia, mutta vielä on useita muita lajeja, joille on vain keksittävä harrastusurheilun mukaiset puitteet ja herätettävä kiinnostus ja harrastus.

Kun harrastuskilpailumuodot saavat vapaasti kehittyä eri puolilla maata ja saavutetut tulokset siten kootaan yhteen, olemme varmasti päässeet aimo askeleen massaurheilussa eteenpäin, sillä onhan luonnollista, että tämänkin liikuntasuunnan tulee olla johdettua ja perustua kokemuksiin ja saavutettuihin tuloksiin. Kun näin on päästy yhtenäiselle linjalle, silloin voidaan puhua todellisesta kansanurheilusta mitä erilaisimmissa muodoissaan. Kun yhteiskunta saadaan täten harrastusomaisesti hoitamaan terveyttään ja hankkimaan itselleen vaihtelua ja virkistystä, silloin ollaan oikealla tiellä, jota kulkeminen tietää tervettä tulevaisuutta kansalle.

ratkaisee harjoitusten ja lepoaikojen oikea suhde toisiinsa.

Ulkoharjoitukset. Ulkoharjoituksia tulee yleisurheilijalla olla aluksi 2 kertaa viikossa. Myöhemmin harjoituskertojen lukumäärää lisätään 3—4 kertaan viikossa. Juoksijat voivat harjoitella useamminkin, kunhan vaan säilyttävät hyvän harjoitustuntuman.

Kävely- ja juoksulenkit saavat olla aluksi 7—8 km:n pituisia ja vauhti noin 8 min. kilometriä kohti. Harjoituskertojen lukumäärän lisääntyessä tulee lenkkitomatkat lyhentää 4—5 km:iin ja harjoitusvauhtia vastaavasti koventaa. Hiihtolenkit voivat olla 10—15 km:n pituisia. Keski- ja ylipitkien matkojen juoksijain hiihto-, kävely- ja juoksulenkit ovat luonnollisesti jonkin verran pitempiä. Harjoituslenkeillä tulee menorytmiä usein vaihdella, jotta matkanteko ei muodostuisi yksitoikkoiseksi "junnaamiseksi". Pyri parantamaan vauhtia lenkiksi loppupuolella ja tällä tavalla säilyttämään hyvä hiki loppuun saakka. Välittömästi lenkin jälkeen on suoritettava peseytyminen ja ihon kuivaaminen sekä noin 20 min. kuluttua 5—10 min. kestävä kevyt voimistelu, johon sisältyy erilaisia taivutuksia, pyörytyksiä ja lihaksien ravistelua.

Valitse lenkkitieksesi vaihteleva ja tuulilta suojainen maasto. Varo liukkaita ja kovia maanteitä!

Sisäharjoitukset. Varmaan jokaisella paikkakuntamme urheiluseuralla on omat sisäharjoituksensa ja näihin harjoituksiin tulisi myös yleisurheilijain ehdottomasti osallistua. Vielä parempi, jos yleisurheilua harrastavat seurat olisivat tilaisuudessa jonkun pätevän ohjaajan avulla järjestämään yleisurheilijoilleen omat sisäharjoitukset. Kaksi sisäharjoitusta viikkoa kohden on riittävä. Myös sisäharjoitukset tulee aloittaa ensiksi helpokolla ja monipuolisella ohjelmalla. Myöhemmin voidaan harjoitusvauhtia kerta kerran jälkeen koventaa sekä sisällyttää ohjelmaan vaikeampiakin liikkeitä. Pyri suorittamaan liikkeesi vapaasti ja irtonaaisesti!

Yleisurheilijain sisäharjoituksiin, jotka kestävät 1—1½ tuntia, tulee sisällyttää ainakin seuraavat liikkeet:

— päkiäkävelyä, hissuttelua, koikkelehtimistä, askeltamis- ja kuopimisharjoituksia, keveitä pyrähdysliikkeitä sekä tavallista juoksua, johon sisällytetään käännöksiä ym. tarkkuutta kysyviä liikkeitä;

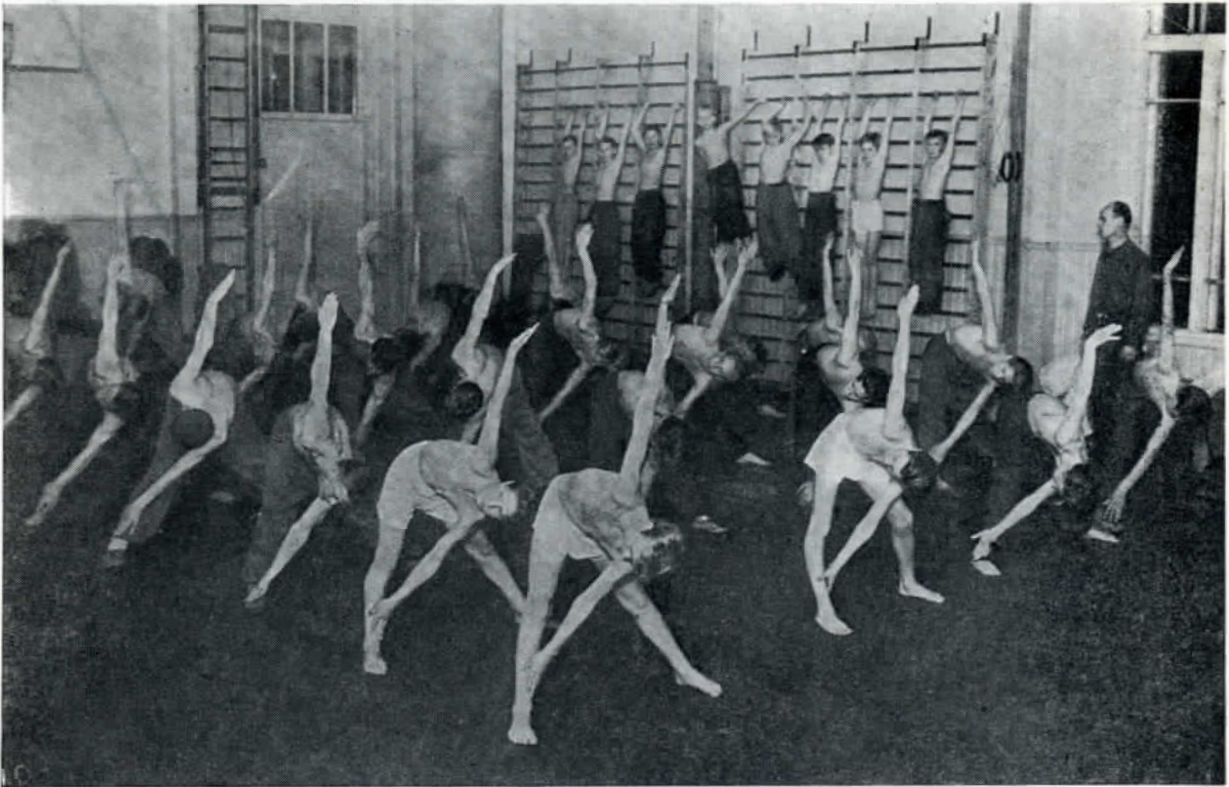
— 25—30 min. kestävä muokkausvoimisteluharjoitus monipuolisella ohjelmalla;

— telineharjoituksia rekillä, nojapuilla, renkailla ja puolapuilla, köysissä kiipeilemistä sekä erilaisia hyppyjä arkulla ja pukilla;

— otteluja, leikkejä ja pallopelejä sekä erilaisia heitoliikkeitä kuntosallolla;

— lähtöharjoituksia ja tyylitapailuja.

Myös kotivoimistelun tulee kuulua jokaisen yleisurheilijan harjoitusohjelmaan. Suorita siis kotonasi joka päivä 10—15 min. kestävä voimisteluohjelma, joka sisältää keveitä taivutus-, venytys- ja pyörytyksiä. Mikäli kotivoimistelu suoritetaan hikeentymiseen asti, tulee myös tällöin ihon puhdistus ja kuivaus ehdottomasti suorittaa. Kiinnitä myös lihaksiesi kuntoon tarpeeksi huomiota! Vanhemmat urheilijat ja pitkien mat-

Muokausvoimistelu kuuluu jokaisen yleisurheilijan harjoitusohjelmaan. Voikaan Viestin yleisurheilijat "jumppaamassa". — Valok. Tollman.

Myös erilaiset sisäpallopelit soveltuvat yleisurheilijain harjoitusohjelmaan. Pallo-Peikkojen pojat koripallon kimpussa. — Valok. Tollman.

Osa näyttelyssä olleista tauluista. Taustalla Pekka Halosen "Tukimittajat".
— Valok. Pitkänen.

TAIDENÄYTTELY KUUSANKOSKELLA.

Maaseudun taideharrastukset ovat tavallisimmin keskittyneet teatterin ja musiikin ympärille. Nämä ovat sellaisia taiteen aloja, joissa omin voiminkin kyetään saamaan aikaan jotakin katsomisen ja kuulemisen arvoista. Silloin tällöin tapahtuvat teatterikiertueiden ja konsertoivien taiteilijoiden vierailut tuovat puolestaan tuulahduksen muualta, tavallisimmin pääkaupungista, jonne maamme taide-elämä on niin ylivoimaisesti keskittynyt.

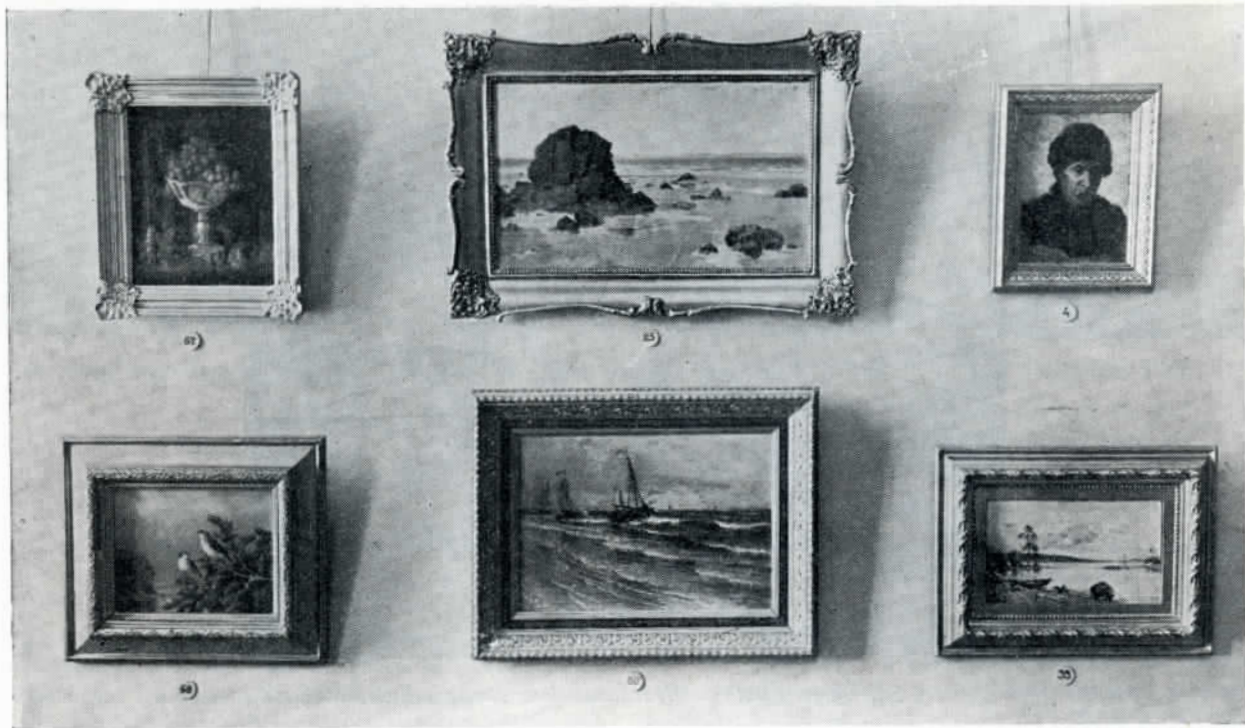
Sensijaan maaseutu on aivan lapsipuolen asemassa kuvaamataiteisiin nähden. Taidenäyttely maaseudulla on meidän oloissamme toistaiseksi harvinaisuus. Sellaiseksi poikkeukselliseksi taidetapahtumaksi muodostui myös Kuusankosken Työväenopiston järjestämä näyttely "Kuusankosken kotien taidetta", joka pidettiin vuo-

kojen juoksijat tarvitsevat jo ehkä hierontaakin, mutta nuoremmille riittää sensijaan itse suoritettu kevyt hieronta ja lihaksien ravistelu.

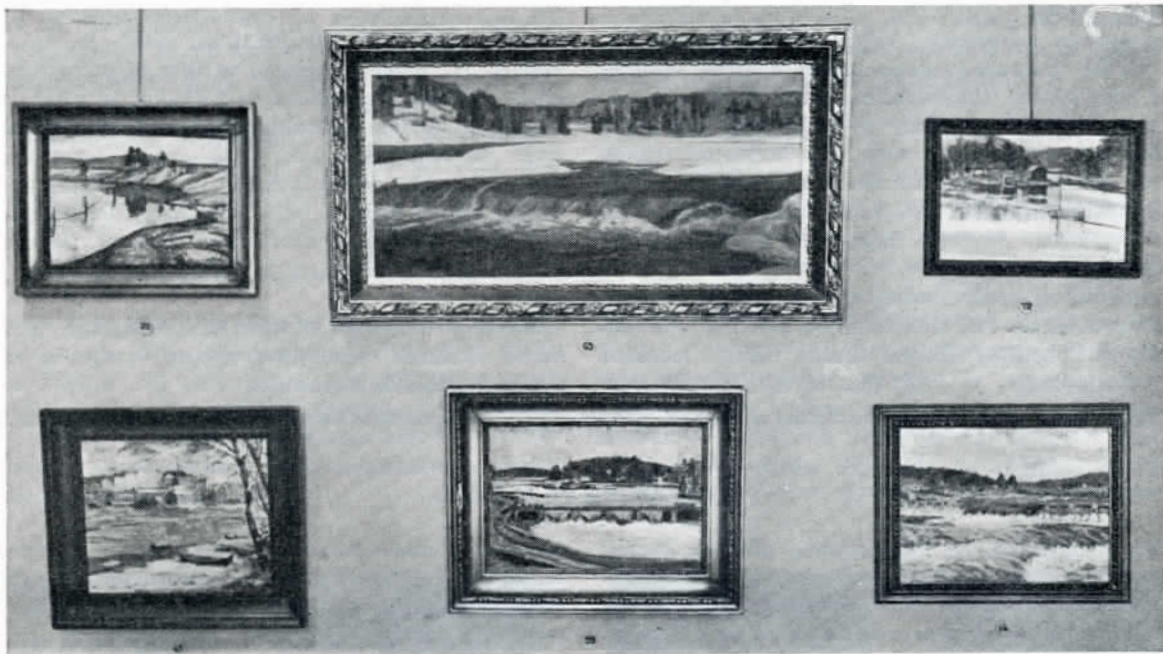
Yleisurheilijat! Aloittakaa pohjakuntoutumisharjoituksenne riittävän ajoissa ja asettakaa samalla itsellenne tietty päämäärä, johon harjoituksissanne pyritte. Muistakaa, että vain säännöllisellä ja määrtietoisella harjoittelulla saavutetaan kestävä ja hyvä tulokunto.

denvaihteessa Kym:n Oy:n Ammattikoululla. Se merkitsi paikkakunnan taide-elämässä ikäänkuin uutta aluevaltausta, ja sillä oli epäilemättä taiteellisesti kasvattava ja herättävä vaikutus näyttelyssä kävijöihin.

Näyttely suunniteltiin ja toteutettiin omin paikallisin voimin ja näyttelyaineisto koottiin yksinomaan Kuusankoskelta ja Voikaalta. Näin ollen näyttelystä muodostui joka suhteessa paikkakunnan taidepyrkimysten itsenäinen ilmaus. Näyttelyaineisto oli harvinaisen täysipainoinen ja edustava. Kokoelma voitiin järjestää melko yhtenäisen taidehistoriallisen katsauksen muotoon, alkaen Magnus Wright'istä ja ulottuen aikamme modernisteihin saakka. Täten oli edustettuna kokonainen vuosisata maamme maalaustaidetta. Näyttelyn vanhimmat — Wright-veljesten työt — eivät tosin olleet aivan vuosisadan takaa, mutta ne edustivat joka tapauksessa erinomaisella tavalla maalaustaiteemme lapsuusaikaa, 1800-luvun alkupuolen aikaista taideperinnettä. Sitten seurasivat düsseldorfilaiset, karelianistit, impressionistit, neoimpressionistit, maalaustaiteemme kuuluisat Septem- ja Marraskuun-ryhmät sekä monet muut kuvaamataiteemme virtaukset ja itsenäiset persoonallisuudet, sellaiset, jotka ovat painaneet lujasti puumerkkinsä kuvataiteittemme historiaan. Albert Edelfelt, Pekka Halonen, Juho Rissanen, Victor Westerholm, A. W. Finch,

Näyttelyn harvinaisuuksia; mestarimaalauksia 1800-luvulta.

Kuusankoski-aiheiset maalaukset antoivat näyttelylle runsaassa määrässä kotiseutuviehätystä. Keskellä olevan isokokoisen koskikuvan on maalannut Victor Westerholm.

Alvar Cawén, Juho Mäkelä, Mikko Oinonen, Marcus Collin, Yrjö Ollila, Santeri Salokivi, Verner Thomé, T. K. Sallinen ja monet muut kuuluksuudet antoivat jo nimillään juhluvuutta ja painavuutta näyttelylle, ja heidän teostensa ääressä ei varmaankaan kukaan voinut pysyä välinpitämättömänä. Siitä hartaasta ja lämpimän kodikkaasta tunnelmasta, joka näyttelyssä vallitsi,

saattoi päätellä, että jokainen näyttelyssä kävijä tunsu tavalla tai toisella rikastuneensa, niin taiteen tuntija kuin tavallinen maallikkokin.

Näyttelyn päätarkoituksena oli nimenomaan tuoda kuvaamataide suuren yleisön ulottuville ja sellaisessa muodossa, että se siitä myös saisi jotakin. Sentähden näyttelyaineistoa valittaessa kiinnitettiin pääpaino van-

Santeri Salokiven maalaus "Kuusankosken vanha selluloosatehdas".

hempiin taidevirtauksiin, joissa luonnonmukaisuuden tuntu on selvästi havaittavissa. Tavallisen maallikonkin taidetaju löytää helpommin välittömän kosketuksen tämänlaatuisee taiteeseen. Täten saatiin kiinnekohta, josta voitiin vastaanottavaisin mielin aloittaa tutustuminen sellaisiin taideteoksiin, jotka eivät antaudu yhtä helposti. Koska näyttely oli voitu järjestää taidehistoriallisen katsauksen muotoon, tarjoutui mainio tilaisuus tällaiseen asteettaisesti etenemiseen. Näin voitiin vähitellen yksilön taidekäsitystä avartaa, ja hän saattoi suorittaa itselleen kokonaan uuden henkisen aluevaltauksen.

Näyttelylle oli omiaan antamaan lämpimän kotoisen ilmapiirin myös se, että sillä oli myös aiheitten puolesta voimakkaasti kotiseudullinen luonne. Moni maalaus esitti tuttuja koski- ja jokimaisemia sekä tehdasnäky-

miä. Tämä tällainen aiheen läheisyys oli eräs seikka, joka ikäänkuin huomaamatta teki katsojalle taideteoksen ymmärrettäväksi ja nautittavaksi. Victor Westerholmin miehekkään tunnelmalliset koski- ja suvantokuvat, A. W. Finchin rohkean värikäs Mustanvuoren näköala, Salokiven runolliset tehdaskuvat ja monen muun kuuluisan tekijän Kuusankoski-aiheiset maalaukset löysivät suoraan tien niiden sisimpään, jotka tuntevat tämän seudun kotikolkakseen. Tätä kotiseudullista puolta tehosti vielä se, että kuusankoskelaiset taiteilijat ja pitkälle kehittyneet harrastajat olivat näyttelyssä mukana, antaen taidostaan ja taiteestaan kauniita näytteitä.

Näyttely oli merkkitapaus Kuusankosken taide-elämässä ja se on muodostava pohjan vastaiselle samanlaatuiselle taidekasvatukselle.

LUKIJALLE.

Kuten huomataan, on julkaisumme ulkoasu käynyt läpi muodonvaihdoksen. Kansilehti on nyt kokonaan toisennäköinen kuin aikaisemmin. Kouvolan Kirja- ja Kivipaino, jossa julkaisumme painetaan ja jonka, kuten tunnettua, yhtiömme omistaa, on saanut offset-laitteet ja sen tuotteita ovat niin kansilehti kuin myös ne kuvallitteet, jotka tämän numeron mukana jaetaan. Liitteet ovat todellisia taideteoksia, jotka sopii vaikka kehystää ja panna seinälle. Piirrostyön on suorittanut kuusankoskelainen taiteilija Tapani Lemminkäinen ja esittää liite n:o 1 vanhaa tehdasrakennusta Kuusansaaressa Kuusankoskella. Se on rakennettu Herman Lindellin v. 1886 laatimien piirustusten mukaan. Rakennuksessa sijaitisi aikoinaan puusepänerstas ja kuivaamo. Liitteessä n:o 2 nähdään sisäkuva edellä mainitusta rakennuksesta.

Liitteitä tulemme jakamaan myös seuraavien numeroitten mukana ja tässä tarkoituksessa pyydämme eri tehtaita lähettämään toimitukselle sellaisiksi sopivia piirroksia tai valokuvia. Mikäli mahdollista, tullaan niitä käyttämään myös kansikuvina.

Joulunumerossa jo mainittiin, että julkaisumme ilmestyy kevätpuolella kolmena numerona, nimittäin helmi-, huhti- ja kesäkuussa. Avustukset toivotaan saatavan hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään edellisen kuukauden 15 päivään mennessä, sillä muussa tapauksessa eivät ainakaan valokuvat ehdi siihen numeroon, mihin ne on tarkoitettu.

Viittaamme muuten tehtaille aikaisemmin lähetettyyn kiertokirjeeseen, johon pyydämme uudelleen tutustumaan.

Herman Saarinen.

Olga Modig.

Villiam Mäkelä.

Herman Vuori.

MERKKIPÄIVIÄ.

KYMINTEHTAALLA.

70-VUOTIAITA.

Salimestari Herman Saarinen, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 1. 4. 48. Hän on syntynyt Korpilahdella. Palveltuaan puolisoista vuotta vakinaisessa sotaväessä sen lakkauttamiseen saakka hän tuli yhtiön palvelukseen 2. 8. 1902 Kymintehtaan Paperitehtaalle kastelukoneelle. Senjälkeen hän on työskennellyt valmistuspuolella kaikilla koneilla, kuten kalanteri-, rotatio-, leikkuu- ja riisikoneilla. Vuonna 1918 hänet nimitettiin salimestariksi, missä toimessa on edelleenkin.

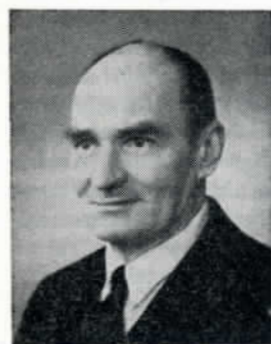
Taloudenhoitajatar Aina Alexandra Forsten, Kymintehtaan Talousosastolta, 24. 4. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen johtokunnan huvilan taloudenhoitajaksi v. 1932. Ollen erikoisen kiinnostunut ruoan valmistukseen on hän kuluneina vuosina saanut taidostaan osakseen monien yhtiömme vieraina olleiden kiitoksen.

65-VUOTIAITA.

Siivooja Olga Modig, Kymintehtaan Selluloosatehtaalta, 1. 4. 48. Hän muutti nuorena Venäjälle, missä solmi avioliiton. V. 1918 hän joutui siirtymään lapsineen takaisin Suomeen, asettuen asumaan syntymäpitäjänsä Ristiinaan. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924 siivoojaksi Kymintehtaan Selluloosatehtaalle, missä edelleenkin työskentelee.

Kalanterinkäyttäjä Villiam Mäkelä, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 6. 4. 48. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen 1. 12. 1897 Ulkotyöosastolle, mistä siirtyi Paperitehtaalle prässipojaksi ja myöhemmin rullamieheksi. Oltuaan välillä muualla hän tuli v. 1904 uudelleen yhtiön palvelukseen Voikaan Ulkotyöosastolle, mistä siirtyi Kuusankosken Sahalle raamisahuriksi ja sieltä Metsäesastolle, josta erosi v. 1907. Kymmenen vuotta myöhemmin hän palasi jälleen yhtiön palvelukseen kalanterinkäyttäjäksi Kymintehtaan Paperitehtaalle ja on tässä työssä edelleenkin. Vakaana ja tunnollisena vanhan kansan miehenä hän on suorittanut tehtävänsä esimiestensä tyydytykseksi.

Varastomies Väinö Kansikas, Kymintehtaan Korjauspajalta, 18. 4. 48. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen 14. 2. 1899 tullessaan hän ei vielä ollut täyttänyt 16 vuotta. Kansikas aloitti lapipoikana Kymintehtaan Puuhiomossa, mistä jo seuraavana vuonna siirtyi Ulkotyöosastolle ja sieltä v. 1904 kalanterimieheksi Kymintehtaan Paperitehtaalle. Oltuaan vuosien 1908 ja 1912 välillä työssä Kymintehtaan Puuhiomossa, Kymintehtaan Rakennusosastolla ja Kymintehtaan Ulkotyöosastolla hän siirtyi 8. 1. 12 Kymintehtaan Korjauspajalle, missä siitä lähtien on työskennellyt useissa eri tehtävissä. Nykyisin hän hoitelee Korjauspajan ainevarastoja. Kansikas on kuulunut Kymintehtaan—Kuusankosken VPK:hon sen perustamisesta eli

Viktor Laine.

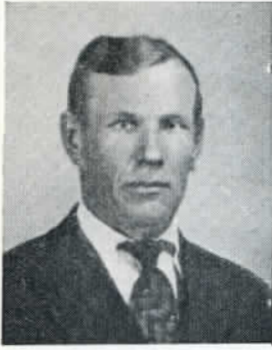
Toivo Arvila.

Otto Puntanen.

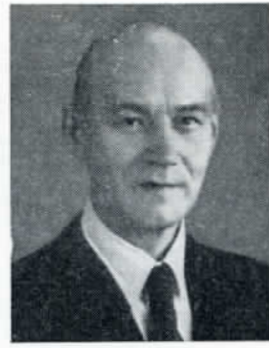
Juho Kokkola.

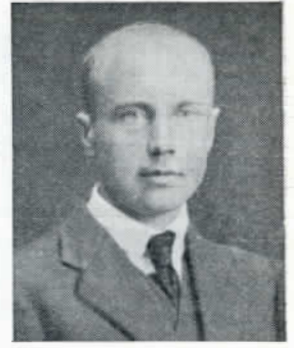
Stefanus Laukkanen.

Fanny Henriksson.

John Sandroos.

Emil Vainio.

vuodesta 1945 lähtien ja toimii edelleenkin innokkaasti palokunnan riveissä.

Lämmittäjä Herman Vuori, Kymintehtaan Talousosastolta, 27. 4. 48. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1906 ulkotyöosastolle, missä työskenteli 3 vuotta hevosmiehenä. Oltuaan tämän jälkeen noin vuoden ajan apukanttarina Kuusankosken Sahalla hän siirtyi Höyryosastolle lämmittäjäksi. Viiden viime vuoden ajan hän on ollut Talousosastolla Kymintehtaan saunan lämmittäjänä. Työnsä on Vuori suorittanut hyvin ja huolella. Vapaa-aikoinaan hän on kesäisin innostunut puutarhan hoitoon ja marjastamiseen.

60-VUOTIAITA.

Työnjohtaja Viktor Laine, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 7. 4. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 20. 10. 1914 Kuusankosken Ulkotyöosastolle, mistä parin kuukauden kuluttua siirtyi Kuusankosken Selluloosatehtaalle. Työskenneltyään sitten vuoroin Kymintehtaan—Kuusankosken Ulkotyöosastoilla ja Kuusankosken Selluloosatehtaalla hänet nimitettiin vuorotyömasteriksi viimeksimainitulle tehtaalle. Kun se joutui seisomaan, siirrettiin hänet toukokuussa 1940 työnjohtajaksi Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä siitä lähtien on työskennellyt. Velvollisuudentuntoisena miehenä on Laine aina suorittanut tehtävänsä hyvin, ja reippaana siirtynyt hän kohta uudelle kymmenvuotistalpaalle. Vapaa-aikoinaan hän on innokkaasti harrastanut puutarhan hoitoa.

Massaunimies Heikki Eskelinen, Kymintehtaan Selluloosatehtaalta, 25. 4. 48. Hän on syntynyt Piela-vedellä, mistä siirtyi Kajaani Oy:n palvelukseen ja sieltä nuoremaksi keittäjäksi A. Ahlström Oy:n selluloosatehtaalle Varkauteen, Kymi-yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1928 Selluloosatehtaalle ulkotoihin, mistä siirtyi vuorottajaksi keitto-osastolle. Nykyisessä toimestaan massaunimiehenä hän on ollut vuodesta 1929. Eskelisen vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon hiihto, pyöräily ja kalastus sekä puutarhan hoito.

Kirvesmies Otto Reiman, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 27. 4. 48. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1909 Kuusankosken Sahalle. Sen jälkeen hän on ollut Kymintehtaan Selluloosatehtaalla sekä Kuusankosken ja Voikaan Rakennusosastoilla, kunnes v. 1945 siirtyi Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä hän edelleenkin työskentelee kirvesmiehenä. Rei-

manilla on oma talo ja sen ympärillä pieni puutarha, jossa hän mielellään vapaa-aikoinaan puuhailee.

50-VUOTIAITA.

Tavarankuljettaja Toivo Arvila, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 4. 4. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen v. 1915, aluksi Kymintehtaan Selluloosatehtaalle oksamylläriksi. Palveltuaan siellä puolisoista vuotta hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle rullankärrääjäksi. Selluloosatehdas veti kuitenkin muutaman kuukauden kuluttua miehen takaisin ja rullankärrääminen tuli nytkin hommaksi. Kun sisätyöt eivät tuntuneet Arvilaa miellyttävän, siirtyi hän jo v. 1917 Kymintehtaan Talliosastolle hevosmieheksi, jota tointa hoiteli n. 10 vuoden ajan. Toimittuaan vielä pari vuotta auton apumiehenä hän siirtyi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle tavarankuljettajaksi ja on tässä tehtävässä ollut uskollisesti noin 20 vuotta. Arvilan mieliharrastuksia on ollut kalastus, varsinkin siihen aikaan, kun Kymiosta-kin vielä saatiin hyviä saaliita.

Työnjohtaja Otto Puntanen, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 7. 4. 48. Jo 13-vuotiaana hän joutui ansio-työhön, palvelen aluksi noin 7 vuoden ajan kauppa-apulaisena. Vuosina 1918—20 hän oli metsätyönjohtajana ja sen jälkeen pari vuotta Kotkan Tukinostoyhtiössä, minkä lopetettua toimintansa hän siirtyi Kymi-yhtiön palvelukseen, työnjohtajaksi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle Saksanahon puutarvarastoille, missä edelleenkin työilleen uskollisena ja esimiestensä luottamusta nauttien työskentelee. Puntanen on kuulunut viitisentoista vuotta jäsenenä kirkkovaltuustoon. Hän on osallistunut Evankelisluterilaisen Nuorisoliiton paikallisosaston toimintaan, kuului sen johtokuntaan ja toimien usean vuoden varapuheenjohtajana. Hänen mieliharrastuksiaan on erikoisesti puutarhan hoito.

Neiti Brita Lindberg, Pääkonttorin tilastolliselta osastolta, 10. 4. 48. Päätettyään kouluopintonsa hän toimi aluksi kartanpiirtäjänä maanmittaustoimistoissa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1. 9. 1923 tilastolliselta osastolle, missä edelleenkin toimii virkailijana. Huolellisena ja taitavana tehtävissään hän on saavuttanut esimiestensä täyden luottamuksen. Nti Lindbergin erikoisharrastuksiin ovat kuuluneet maalaus ja piirustus sekä puutarhan hoito ja ratsastus. Hän on tehnyt useita ulkomaanmatkoja sekä harrastanut loma-aikoinaan tunturiretkellä Ruotsin ja Norjan tuntureilla.

Apumies Yrjö Karlsson, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 20. 4. 48. Hän on syntynyt Kymintehtaalla

ja tullut yhtiön palvelukseen noin 15 vuoden ikäisenä v. 1914 Kuusankosken Selluloosatehtaalle. Oltuaan sen jälkeen useammilla eri osastoilla, kuten Selluloosatehtailla, Kymintehtaan ja Kuusankosken Paperitehtailla sekä Rakennusosastoilla, hän on vuodesta 1946 lähtien palvellut Kymintehtaan Rakennusosastolla. Karlsson on innokas sunnuntaikalastaja sekä kesäisin että talvisin ja hänen kesäisiin harrastuksiinsa kuuluu myös puutarhan hoito, jossa kesäillat rattoisasti kuluvat.

VOIKAALLA.

70-VUOTIAS.

Juho Kokkola, Voikaan Talousosastolta, 8. 4. 48. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1904 Paperitehtaalle ja on sen jälkeen työskennellyt eri osastoilla, viimeksi varijana. Vuosien kuluessa on tullut hankituksi oma talo ja sen puutarhassa riittääkin mieluisaa puuhailua vapaa-aikoina.

60-VUOTIAITA.

Stefanus Laukkanen, Voikaan Uitto-osastolta, 3. 4. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen v. 1924 Voikaan Rakennusosastolle, mistä siirtyi Kymin Lauttausyhtiöön, ollen siellä noin 12 vuotta. Vuonna 1941 hän tuli jälleen Kymi-yhtiön palvelukseen Voikaan Uitto-osastolle, missä on edelleenkin työssä. Laukkanen on osallistunut työväen järjestötoimintaan, hoitaen useita luottamustehtäviä. Hän on ollut innokas hiihtourheilun harrastaja ja on ollut mukana monissa kilpailuissa, sijoittautuen aina sarjassaan kärkipaikoille.

Kiisu-uunimies Edvard Suur-Nuja, Voikaan Selluloosatehtaalta, 12. 4. 48. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1904 Voikaan Sahalle. Selluloosatehtaalla hän on ollut työssä vuodesta 1946.

HELSINGIN KONTTORISSA.

60-VUOTIAS.

Neiti Fanny Henriksson 2. 4. 48. Suorittuaan ylioppilastutkinnon v. 1907 ja toimittuaan aluksi eri liikkeiden palveluksessa hänet kiinnitettiin Kymi-yhtiön palvelukseen 1. 1. 1913 toimitusjohtajan sihteeriksi. 5. 9. 1939 hän siirtyi yhtiön Helsingin konttoriin prokuristiksi, mitä virkaa edelleenkin hoitaa taidolla ja hyvällä menestyksellä. Hän on erikoisesti kiinnostunut kaunokirjallisuuteen.

50-VUOTIAS.

Herra John Sandroos, 2. 1. 48. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1. 6. 1912 Helsingin konttoriin, missä edelleenkin työskentelee. Tunnollisena ja ahkerana miehenä on hra Sandroos saavuttanut esimiestensä täyden luottamuksen. Hänen erikoisharrastuksiinsa on puutarhan hoito ja koristekukkien kasvattaminen.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLUT.

Sekatyömies Emil Vainio, Kymintehtaan Selluloosatehtaalta, tulee huhtikuun 16 p:nä olleeksi yhtiön palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt 20. 4. 1886 Har-

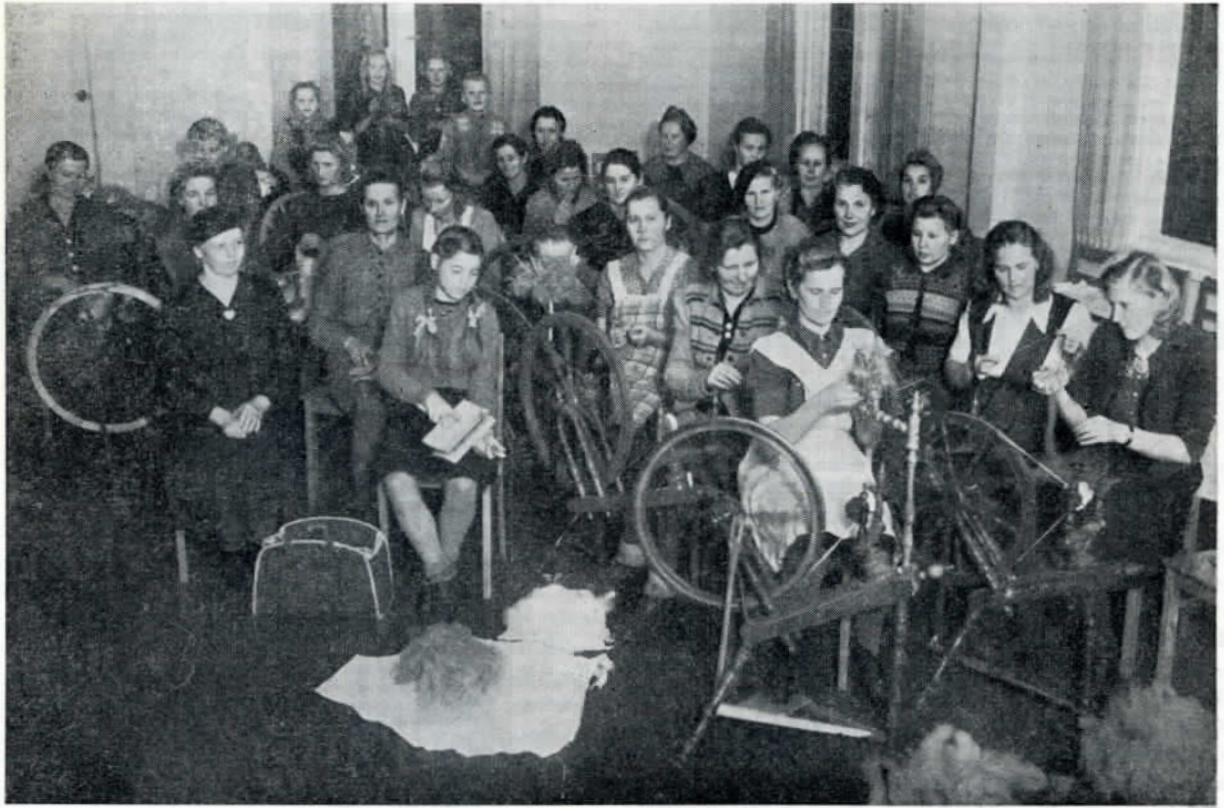
SEK

MINÄ SAMMUTAN AINA JOTTA MINUNJA MUIDEN LASTEN ISILLE RIITTÄISI TYÖTÄ

Aina täytyy sähköä muistaa*) säästää

*) Sillä sähkön säästäminen on nimenomaan muistamisen asia

tolassa ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1913 varastonhoitajaksi Kuusankosken Paperitehtaalle, mistä v. 1924 siirtyi vastaavaan toimeen Kuusankosken Selluloosatehtaalle. Sen lopetettua toimintansa hän siirtyi Kymintehtaan Selluloosatehtaalle, missä edelleenkin työskentelee. Nuorempana oli Vainio innokas metsästäjä ja kalastaja, jota paitsi hän harrasti erikoisesti puutarhan hoitoa.

Kehruukurssi Voikaalla.

Lehtemme viime numeross kerrottiin kehruharrastuksesta Kymintehtaan puolella. Tällä kertaa julkaisemme kuvan Voikaan kehrääjistä. Kehruukurssi pidettiin Voikaalla 24. 11.—3. 12. 1947. Opettajana oli rouva Hanna Laaksonen. Hänen ohjauksellaan oppi n. 40 nykyistä ja tulevaa perheenäitiä visaisen karstausta- ja kehrutaidon. Ihmeteltävän hyvää lankaa syntyi useimpien käsissä jo

parin kurssipäivän jälkeen. Monella oli oman lampaan villoja tai omaa kasvattamaa pellavaa, joka täällä vielä omin käsin kehrättiin. Luultavasti osa kurssilla valmiiksi tulleesta langasta ehti lahjoiksi joulupukin konttiin. Ketkä sitten lienevät ne onnelliset, jotka saivat näitä pehmeitä paketteja.

Valok. Tollman.

Tiedättekö,

että jos kiedotte palan paperia kenkänne ympärille ve-
täessänne päällyskentkiä jalkaanne, säästätte itseltänne
monta hikipisaraa;

että kuivuneen sinapin saa käyttökelpoiseksi, jos sii-
hen sekoitetaan hieman laimennettua etikkaa;

että silittäessänne laskoksia hameessa tai housuissa
ne paremmin pysyvät, jos kangas, jonka läpi silittämi-
nen tapahtuu, kastetaan suolaveteen;

että kalan nahkan saa helposti pois, jos kalan annea-
naan olla hetken kiehuva vedessä;

että pestyt villavaatteet saa pian kuiviksi, jos ne ase-
tetaan kahden pyyheliinan väliin ja annetaan mennä
kerran mankelin tullien välistä;

että leveät ja matalat keittoastiat ovat paljon talou-
dellisempia kuin korkeat ja kapeat;

että pihvit tulevat koviksi, jos ne suolataan ennen kuin
ne ovat melkein valmiiksi paistettuja;

että sekoittamalla hyppysellinen suolaa 1/8 litraan
kaljaa saadaan liuos, jolla voidaan sivellä kellarin tai
kylpyhuoneen ikkuna läpinäkymättömäksi. Valkoisen
kalvon voi pestä pois lämpimällä vedellä;

että kahvin maku säilyy tuorempana, jos säilytetään
papuja suljetussa pullossa tai pelt'astiassa;

että pieni paino kattilan kannen päällä saa aikaan sen,
että kattila painautuu tiiviimmin liedelle tai levyille, jol-
loin sen sisältö kiehuu nopeammin;

että jauheliha säilyy hyvänä seuraavaan päivään, jos
se painetaan lasipurkin pohjalle tiiviisti ja kaadetaan
vettä päälle.

*Lapsellisinkin toivo on lähempänä totuutta kuin jär-
kevin epätoivo.*

Ch. Wagner.

Selostusta karttaliitteisiin.

Julkaisumme tämän numeron mukana jaetaan kuusankoskelaisille ja voikaalaisille lukijoillemme harrastus-hiihtolatuja esittävät karttalehtiset. Alempana julkaisemme selostuksen sekä Kuusankosken että Voikaan puolella käytettävänä olevista, kartoissa näkyvistä laduista.

Kuusankoskella.

Maja n:o 1. Nauhanaho. Matka n. 6 km. Latu merkitty maalaamalla puihin.

Latu lähtee Naistensairaalan alapuolelta ja kulkee vanhan hautausmaan pohjoispuolitse radan yli. Käy oikealla olevalla kumpareella ja laskee sitten ns. latuniitylle, jolta nousee suoraan Hirvivuorelle. Täältä matka suuntautuu linjaa pitkin n. 1,5 km, minkä jälkeen saavutaan Ojakorven maastoon. Pieni kiekka pohjoiseen ja sitten yli kumpareiden ja pikku mäkien suoraan kohti hiihtomajaa.

Paluu tapahtuu muuten samaa latua paitsi että se, joka tahtoo välttyä Hirvivuoren jyrkältä laskulta, voi poiketa viitan osoittamasta paikasta oikealle ja laskea helpomman mäen ja tuilla latuniitylle n. 300 m. etelämpänä. Tämä reitti yhtyy varsinaiseen latuun vähän ennen rataylitystä. Koko latu on helppo, lukuunottamatta Hirvivuoren laskua. Perillä lämmin maja ja tarjoilua.

Maja n:o 2. Ahola. Matka n. 4 km. Latu merkitty maalaamalla puihin.

Latu lähtee Kouvolaan menevän ns. vanhan tien ja lautalle menevän tien haarasta. Suuntautuu aluksi länttä kohti melko jyrkästi ja laskee sitten etelään uuden maantien poikki. Halkaisee peltoaukean keskeltä ja kulkee pitkin harjanteita suoraan kohti Aholaa. Maasto on hyvin vaihtelevaa, mutta samalla helppoa. Jyrkkiä laskuja ei ole laisinkaan. Paluu tapahtuu samaa latua. Perillä suoritetaan nimen kirjoittaminen puutarhurin asunnon edustalla.

Maja n:o 3. Lappakoski. Matka n. 7 km. Latu merkitty maalaamalla puihin.

Lähtöpaikka Myllyhuo'on tie, jota pitkin ensin mennään. Sitten kaarretaan jyrkästi itään kohti varsinaista Kuusanniemen kärkeä. Täällä latu mutkuttelee tuttuja latupolkuja ja kiertää vähitellen pohjoista kohden. Tarkistuspaikka, jossa on postilaatikossa vihko, sijaitsee joen tällä puolen vastapäätä Lappakosken tehdasta. Matkaa tähän tulee n. 3,5 km. Kierros jatkuu Punavuoren kautta kohti ampumamajaa, jonne matkaa myöskin 3,5 km. Täten voi mukavasti lähteä joko varsinaisesta lähtöpaikasta tai ampumamajalta, koska matka kumpaakin reittiä on yhtä pitkä. Maasto kokonaisuutena vaihteleva, vaikeita laskuja ei ole.

Maja n:o 4. Sääksniemi. Matka n. 2,5 km. Latu merkitty värillisellä paperilla.

Latu lähtee pääkonttorin takaa ja kulkee sitten valtatien oikeata reunaa aina Mustanvuoren portille asti, josta poiketaan rannan ja tien väliselle kannakselle.

Rantaviivaa seuraten kuljetaan vanhalle myllylle asti. Tällä taipaleella on pari jyrkkää ja vaikeahkoa laskua, mutta ne voidaan helposti kiertää, jos sisu pettää. Latu nousee nyt Sääksniemen vuorelle ja kiertele siellä aikansa, kunnes maja onkin nenän edessä. Koko latu on maaston sekaisuudesta huolimatta hauska ja perillä on vielä lämmintä ja virvokkeita. Paluu samaa latua.

Voikaalla.

Latu n:o 1.

Lähtö Suopellon asutusalueelta, josta latu lähtee nousemaan nk. Kyttärin mäelle, laskien mäen etelärinnettä alas. Lyöttälään menevän maantien ylitettyään latu kulke Ojakorven suon länsilaitaa n. 500 m. ja ylittää suon sen kapeimmasta kohdasta. Loppumatka hiihtomajalle on vaihtelevaa murtomaata.

Latu n:o 2.

Lähtö Voikaan kansakoulun lähellä olevan pumppukaivon luota. Latu kulkee aluksi n. 500 m. peltoaukeaa pitkin ja ylittää Voikaalta Hirvelään menevän uuden maantien. Tämän jälkeen se kulkee vaihtelevaa maastoa myöten Laukassuolle, jatkuen suon länsilaitaa n. 400 m. Verkkosuolle menevän tien ylitettyään laskee latu Vähäjärven itärantaan. Loppumatkan latu kulkee Forssellin taloon menevää kylätietä myöten. Harrastuskirjalaatikko on kiinnitetty Forssellin riihen seinään.

Latu n:o 3.

Lähtö urheilukentältä. Maalipaikan luota latu laskee kentän rinnettä alas, kulkien radan suunnassa Haarakalliolle. Päätepiste Haarakallion pysäkin länsipuolella olevalla mäellä. Harrastuskirjalaatikko on kiinnitetty ison kuusen runkoon.

Kananpoikasia saatavana.

Yhtiön omistamaan Eerolan kartanon Kuusankoskella on perustettu kanala, joka maaliskuusta lähtien toimittaa yhden päivän ikäisiä kananpoikasia yhtiön henkilökunnalle. Hinnat huomattavasti käypiä hintoja alhaisemmat.

Kanakanta on hyvää valkoista Leghornia.

Tilaukset olisi syytä tehdä yhteistilauksina osoitteella Kymn Oy:n Maatalousosasto, Kuusankoski.

MITÄ VARIS AJATTELI?

Palkintokilpailumme tulokset.

Viime joulunumerossamme julkaisimme otsikolla "Lämmitä säästään!" varustetun kirjoituksen, jonka loppuun liitimme kuvan savupiipun reunalla kyyhöttävästä variksesta ja jätimme lukijaimme keksittäväksi vastauksen kysymykseen, mitä varis ajattelee. Lupasimme samalla jakaa parhaimmista vastauksista kolme palkintoa, suuruudeltaan 500, 300 ja 200 mk.

Kilpailu tuntuu herättäneen vilkasta mielenkiintoa lukijaimme keskuudessa, päätellen niistä monista vastauksista, joita meille määrääjän kuluessa saapui eri tahoilta maata. Vastaukset ovat kovin erilaisia, johtuen tämä tietenkin siitä, miten taitava "ajatustenlukija" asianomainen vastaaja on ollut. Korkea raati, joka on joutunut tutkimaan vastausten pinkkaa, on yksimielisesti katsonut oikeiksi sellaiset niistä, joissa varis valittaa ihmisten oppineen lämmittämään ja hoitamaan uunejaan sillä tavalla, että siitä hyötyvät eniten juuri ne, joita varten lämmittäminen on tarkoitettukin, nimittäin ihmiset, kun taas varikset joutuvat värjötteleämään viluissaan savupiipun reunalla istuessaan. Näin ovat ajatelleet useimmat vastaajastakin. Eräät ovat sensijaan sivuuttaneet kokonaan tämän puolen ja heidän mieleensä ovat ensisijassa juolahtaneet erilaiset jouluherkut, joita kodeissa juuri niihin aikoihin valmistettiin joulupöytää varten ja joiden tuoksu myös variksen hajuhermoja niin suloisesti kutitti. Heidän mielestään varis siis ajatteli, että "olisipa se suussa, mikä on sieraimissa!" Ehkäpä he olivatkin ainakin joidenkin variksien ajatuksen oikein lukeneet, mutta kun kilpatehtävä oli sijoitettu sellaisen kirjoituksen yhteyteen, jossa neuvottiin lämmittämään säästään, niin eiköpähän variskin vaan todennut sitä, että neuvoista oli otettu vaarin, ja valittaen ajatteli, ettei lämpöä enää hänelle liiennyt.

Harkintansa perusteella päätti palkintolautakunta antaa ensimmäisen palkinnon 500 mk. seuraavasta vastauksesta:

"Ennen tää lämmintä lähätti
yli katon kaltevaisen,
lemuna lento levisi
perille pihan autereisen.
Nyt otti talo tarkan tavan,
pellit pieninä pitävät.
Nokkaa ei lämmitä varisparan —
näähä ajat ankeet ja ikävät."

Vastauksen on lähettänyt sähköasentaja Juho Roivas Juankoskelta.

Toisen palkinnon, jonka suuruus on 300 mk., arvoiseksi asetettiin seuraava vastaus:

"Näyttävätpä ainakin tämän talon asukkaat noudattaneen Kymi-Yhtymä-lehden lämmitysohjeita, koskapa minä saan tässä piipun nokassa viluissani väristä."

Vastaaja on A. Haiterma Kuusankoskelta.

Kolmannelle tilalle on päässyt sitten vastaus, joka kuuluu:

"Lämmitä Manta vanhaan viisiin, että minäkin tarakenen."

Vastaaja on nimimerkki "Neniran", jota pyydämme ilmoittamaan toimitukselle nimensä ja osoitteen vo-

KUUSANKOSKEN

KANSANNÄYTTÄMÖ

tulee toimineeksi 10 vuotta.

Näyttämöharrastus Kuusankoskella juontaa alkunsa jo vuosikymmenien takaa. Paitsi sitä, että eri seurat ja yhdistykset ovat juhla- ym. tilaisuuksissaan näytelmiä esittäneet, täällä on ollut toiminnassa kolme työväen näyttämöä, jotka perustettiin tämän vuosisadan ensimmäisellä kymmenluvulla. Niiden henkilökunta oli kokonaan harrastelijavoimista kokoonpantu ja vain johtajaksi kiinnitettiin joku ammattinäyttelijä. Näyttämöiden taloudesta vastasivat työväenyhdistykset, jotka myöhemmin saivat kunnalta avustusta. Se oli tosin vaatimaton, mutta sen moraalinen merkitys oli sitä suurempi. Vaikka ulkonaisiin puitteisiin, kuten pukuihin ja lavastukseen, ei uhrattukaan varoja edes siinä määrin kuin olisi ollut kaikkein välttämättömintä, ei näyttämöiden talous pysynyt tasapainossa, vaan työväenyhdistykset joutuivat vuosittain luovuttamaan varoistaan jopa huomattaviakin summia paikkakuntalaisten teatteritarpeen tyydyttämiseksi. Ajanoloon ei näin vaatimaton, mutta kustannuksia kuitenkin kysyvä teatteritoiminta voinut tyydyttää täkäläistä valistunutta yleisöä ja niin heräsi ajatus vakinaisen, ammattinäyttelijöistä kokoonpantavan teatterin perustamisesta Kuusankoskelle. Sysäyksen tämän ajatuksen toteutumiseksi antoi oikeastaan kunnanvaltuusto, jonka kokouksissa avustuksia työväennäyttämöille jaettaessa useaan otteeseen lausuttiin toivomus, että näyttämötoiminta keskitettäisiin yhden teatterin puitteissa tapahtuvaksi, jolle kunta voisi antaa huomattavamman avustuksen kuin mitä kolme työväennäyttämöä oli siihen saakka yhteensä saanut. Kun maaperä kaikilla tahoilla tuntui otolliselta tälle yhteiselle asialle, kutsuttiin siihen kiinnostuneita henkilöitä neuvottelukokoukseen, joka pidettiin keväällä 1938. Tässä kokouksessa, jossa osanottajia oli kaikista piireistä, päätettiin yksimielisesti ryhtyä toimenpiteisiin vakinaisen teatterin aikaansaamiseksi paikkakunnalle ja perustettiin kannatusyhdistys hanketta toteuttamaan. Asiat luistivat sitten nopeasti ja jo seuraavana syksynä pääsi teatteri, jolle nimeksi annettiin Kuusankosken Kansannäyttämö, aloittamaan toimintansa. Ensimmäiseksi johtajaksi kiinnitettiin kokenut teatterimies Viljo Huttunen ja alkajaisnäytäntönä esitettiin nimimerkki Valentinin kirjoittama näytelmä "Tapahtui kaukana". Teatteri joutui kuitenkin miltei heti perustamisensa jälkeen sodan jalkoihin ja sen seurauksista se on saanut kärsiä vuosikausia. Toisaalta tulojen ja avustusten pienuuden, toisaalta taas varsinkin viime vuosina tapahtuneen kustannusten jatkuvan kohoamisen takia se on saanut alati kamppailla taloudellisissa vaikeuksissa, samoin kuin ovat

daksemme lähettää hänelle palkinnoksi kaksi satalappusta.

Kiitämme kaikkia kilpailuun osallistuneita heidän osoittamastaan harrastuksesta ja toivotamme onnea palkinnonsaajille.

Toimitus.

Kohtaus Valentinin näytelmästä "Tapahtui kaukana", jolla teatteri aloitti toimintansa 10 vuotta sitten.

Eloisa kohtaus Dumas'n "Kamelianaisesta".

*Kaj Muncikin "Sanan" järkyttävä ja vaikuttava loppukohtaus.
— Valok. Pitkänen.*

HALLAN TEHTAAT

MERKKIPÄIVIÄ.

70-VUOTIAS.

Ala-Jääski, Anton, syntynyt 10. 4. 78. Tullut yhtiöön ulkotöihin 20. 10. 20 ja siirtyi eläkkeelle 24. 11. 45.

60-VUOTIAITA.

Ronkainen, Otto, syntynyt 21. 4. 88. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1908 lautatarhalle, jossa työskenteli vuoteen 1915. Lajittelijaksi

lautatarhalle hän tuli uudelleen 13. 4. 1923, jossa nykyään toimii korjausmiehenä. Kun Ronkaisella on oma talo, ei aikaa ole riittänyt muihin harrastuksiin. Mainittakoon kumminkin, että hän on jäsenenä lautatarhan työturvallisuustoimikunnassa sekä aloitetoiminnan palkintolautakunnassa.

Hillo, Hilma Karoliina, syntynyt 1. 4. 88 ja tullut sahalle 30. 11. 25, missä edelleen työskentelee.

Anton Ala-Jääski.

Otto Ronkainen.

Hilma Hillo.

Yrjö Palmgren

saaneet kamppailla useimmat muutkin maamme teattereista, mutta kaikesta huolimatta on sitä yritetty ylläpitää uskossa, että kyllä paremmat ajat ennen pitkää tulevat koittamaan.

Viljo Huttusen jälkeen ovat teatterin johtajina toimineet Veikko Linna, Eino Jurkka ja Viljo Karhu ja nykyisin on johtajana Eetu Hakanne. Vakinaiseen henkilökuntaan on kuulunut johtajan lisäksi 6—7 ammattinäyttelijää.

Mitä teatterin ohjelmistoon tulee, niin on se koetettu pitää niin korkeatasoisena kuin olosuhteet ovat suinkin myöten antaneet. Ei ole kuitenkaan voitu välttyä esittämästä vakavien ja arvokkaiden näytelmien ohella myös kevyttä, jopa joskus helppohintaistakin ohjelmistoa, jota yleisö niin täällä kuin muuallakin tuntuu joskus vaativan.

Teatterin toimintaan ei tässä yhteydessä ole tilaisuutta yksityiskohtaisemmin puuttua eikä se ole tarpeellista, koska paikkakuntalaiset sen muutenkin tuntevat. Toimintansa tukemiseksi on teatteria ylläpitävä kannatus-

tusyhdistys saanut jo usean vuoden valtionapua, jota paitsi sille ovat avustusta myöntäneet myös kunta ja yhtiö.

10-vuotisjuhlaansa viettää teatteri helmikuun 22 p:nä esittämällä juhlanäytäntönä Kuusankosken Seuratalossa Artturi Järviluoman mestarinäytelmän "Pohjalaisia". Tilaisuudessa on muutakin ohjelmaa, mm. juhlapuhe, jonka pitäjäksi saapuu valtion näyttämötaidelahtakunnan puheenjohtaja, taiteilija Jussi Snellman.

Kuusankosken Kansannäyttämöllä on merkittävä osuus paikkakunnan sivistyselämässä ja toivottavasti se saa jatkaa sitä vastaisuudessa onnellisempien tähtien alla kuin mitä tähän asti on ollut asian laita.

— Kuusankosken—Voikaan rautatiellä vaunuihin unohdettuja ja muutenkin kadonneita tavaroita voidaan tiedustella asemilta. Sitä naishenkilöä, joka viime talvena nohti vaunuun kahdet lapaset ja tiedusteli niitä Kuusankosken asemalta, kehoitetaan noutamaan lapsensa mainitulta asemalta.

Viktor Keveri.

Vildor Suortti.

Otto Keveri.

50-VUOTIAITA.

Anttila, Saima, syntynyt 7. 4. 98. Tullut sahalle kuormaajaksi 1. 10. 35, jossa työssä edelleen on.

Himananen, Lydia Helmi, syntynyt 4. 4. 98. Yhtiön palvelukseen hän tuli 17. 1. 28 jalostustehtaalalle, jossa nykyisin toimii siivoojana.

Palmgren, Yrjö, syntynyt 25. 4. 98. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiöön 22. 5. 22, mutta joutui työn vähyyden takia eroamaan palveluksestamme 12. 1. 29. Uudelleen hän tuli 5. 6. 45 lautatarhalle, missä edelleen työskentelee.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLEITA.

Lautatarhan veturin eli ns. "pässin" kuljettaja Viktor Keveri on ollut yhtiön palveluksessa 47 vuotta. Hän on syntynyt 22. 3. 1886 ja tullut yhtiön Hovinsaaressen lautatarhalle ns. "Hallan vekselille" vuonna 1900, josta vuoden kuluttua siirtyi Hallan lautatarhalle. Täällä hän työskenteli erilaisissa tehtävissä noin 4 vuotta, kunnes vuonna 1905 löysi oman alansa veturin kuljettajana, jossa toimessa edelleenkin on. Nuorempana Keveri harrasti urheilua, erikoisesti voimistelua. Hyvänä hanurinsoitajana hän nuorempana saavutti täällä päin jonkunlaisen "kuuluisuuden". Lukemattomat ovat ne juhlat ja tanssitilaisuudet, joissa hän haitarillaan joutui huolehtimaan ohjelman musiikkipuolesta.

Kirvesmies Vildor Suortti on palvellut yhtiössä yhtäjaksoisesti 45 vuotta. Hän on syntynyt 25. 3. 1888. Palveltuaan ensin lautatarhallamme merkkipoikana n.

5 vuotta, tosin vain kesäisin, hän vuonna 1903 jäi vakinaisesti palvelukseemme lautatarhalle, jossa on työskennellyt leikkaajana, tapuloitsijana ym. Kirvesmiehenä hän on toiminut viimeiset 10 vuotta. Kun Suortilla on oma talo Summassa, ei vapaa-ajasta juuri ole jäänyt aikaa muun harrastamiseen. Kalaretkille on kumminkin aina silloin tällöin täytyntä päästä. Myös urheilua tuli hiukan harrastettua nuorempana.

Toinen Keverin veljeksistä, sarvaaja Otto Keveri on palvellut yhtiötä 42 vuotta. Hän on syntynyt 7. 4. 1889 ja tullut lautatarhalle vuonna 1905, josta v. 1909 siirtyi korjauspajan puolelle sarvaajaksi. Tätä tointa hän uskollisesti hyvänä ammattimiehenä edelleenkin hoitaa. Otto Keverin yhteiskunnallisista luottamustoimista mainittakoon, että hän on kuulunut 7 vuotta Hallan kansakoulun johtokuntaan, johon vieläkin kuuluu. Myös Hallan sahan työläisten sairaskassan hallitukseen hän kuuluu ja on ollut sen puheenjohtajana kaikkiaan 23 vuotta. Nuorempana hänkin, kuten velipoika Viktor, oli innokas voimistelun harrastaja.

Kirvesmies Hjalmar Horto, Hallan lautatarhaltalta, on ollut yhtiön palveluksessa 41 vuotta. Hän on syntynyt 23. 11. 1893. Yhtiön palvelukseen Tiilitehtaalalle hän tuli v. 1906, mistä v. 1918 siirtyi yhtiön Jumalniemen sahalle, toimien siellä n. 20 vuotta, kunnes v. 1938 siirtyi Hallan lautatarhalle kirvesmieheksi. Erilaisiin yhteiskunnallisiin rientoihin ja harrastuksiin Horto on innokkaasti osallistunut. Monet ovat myös ne luottamustehtävät, jotka hänelle on uskottu. Niinpä hän on ollut kunnanvaltuuston jäsenenä 16 vuotta ja huoltolau-

Hjalmar Horto.

Kusti Pitkänen.

Otto Toivonen.

takunnassa 16½ vuotta, josta ajasta sen puheenjohtajana 16 vuotta. Jumalniemen kansakoulun johtokuntaan hän kuului 18 vuotta ja oli Jumalniemen sairaskassan kirjuriina 15 vuotta sekä Jumalniemen VPK:ssa 10 vuotta. Niinikään hän on kuulunut 20 vuotta sekä valtiolliseen että kunnalliseen vaalilautakuntaan, joihin edelleen kuuluu. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kymminlinnan osastoon hän on kuulunut 4 vuotta. Kun vielä lisäämme, että hän kuuluu asemakaavoitusta varten perustettuun nimitoimikuntaan Kymissä, niin täytyy ihmetellä, että aikaa on riittänyt vielä muihinkin harrastuksiin. Hän on nimittäin "kova" kalamies, ja kun Kymminlinnassa on oma talo pienine puutarhoineen, joitten hoito vaatii myös oman aikansa, niin ei vuorokaudesta ainakaan kesäisin jää paljoakaan nukkumiselle, kun sitä hengen viljelystäkin pitäisi vähän harrastaa. Etenkin historia on mieluista lukemista. Tulkoon tässä vielä lopuksi mainituksi, että Hjalmar Horton isä aikoinaan palveli yhtiötä 60 vuotta ja Horton puolison isä, Ville Härmä, 65 vuotta. Uskollisia yhtiön palvelijoita ovat he siis olleet.

Talonmies Kusti Pitkänen on palvellut yhtiössä 40 vuotta. Hän on syntynyt 20. 5. 1888 ja tullut Hallan sahalle v. 1907 raamisahuriksi. Suurimman osan palvelusajastaan Pitkänen kumminkin on toiminut yhtiön tallimestarina ja johtajan kuskina, jossa ammatissaan hän kesäisin usein joutui "Gladys"-nimisellä moottoriveneellä kuljettamaan Hallan ja Kotkan välillä joko johtajaa tai yhtiön ulkomaalaisia vieraita. Nykyään Pitkänen on konttori- ja johtajarakennuksen talonmiehenä. Hänen harrastuksistaan mainittakoon, että hän on kuulunut 25 vuotta Hallan Palokuntaan, jonka kunniajäsen hän on. Myöskin Hallan vaalilautakuntaan hän on kuulunut muutaman vuoden.

Työnjohtaja Otto Toivonen Hallan sähköosastolta on ollut yhtiössä 40 vuotta. Hän on syntynyt 24. 7. 1879. Palveltuaan ensin eri sähköliikkeissä ja laitoksissa, kuten esim. Siemens-Schuckert Oy:ssä, Gottfr. Strömberg Oy:ssä, Wathén'n Sähkö- ja Puhelinliikkeessä, Korkeakosken Voimalaitoksella jne., hän vuonna 1907 tuli työnjohtajaksi Hallan sähköosastolle, jossa toimessa edelleenkin on. Nuorempana Toivonen osallistui moniin yhteisiin rientoihin. Näistä mainittakoon Hallan Sekakuoro, jonka innokas jäsen hän oli. Hallan Palokunnassa hän niinikään on ollut monet vuodet ja on nykyisin sen kunniajäsen. Korkeakoskella ollessaan hän oli torvisoitokunnassa mukana. Myös Hallan kansakoulun johtokuntaan hän on kuulunut muutaman vuoden. Nuoruusvuosinaan Toivonen oli hyvä kenttärheilija, etenkin 10-ottelijana hänet tunnettiin laajalti.

Tuotantokomiteat.

Kymin Osakeyhtiö Hallan Tehtaitten tuotantokomiteaan

on vuodeksi 1948 valittu seuraavat henkilöt:

Työntekijöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: tukkityöläinen ja pääluottamusmies Oiva Jungell, lautatarhityöläinen Lauri Myyryläinen, sorvaaja Selim Pajala, kirvesmies Veikko Laanti ja puuseppä Antti Tohmo. Varajäsenet: korjausmies Oskari Lehtinen, sahatyöläi-

nen Vilho Markkanen, höylääjä Olavi Anttila, kirvesmies Niilo Falk ja oikohöylääjä Urho Andersson.

Toimihenkilöiden edustajat. Varsinaiset jäsenet: lautatarhanhoitaja Emil Puonti ja sos.-päällikkö Frans H. Tjeder. — Varajäsenet: teknikko Hannes Kolehmainen ja teoll.virkailija Erkki Malinen.

Työnantajan edustajat. Varsinaiset jäsenet: toimitusjohtaja Björn Weckman, dipl.insinööri Börje Carlsson ja insinööri Bengt Jansson. — Varajäsenet: myyntipäällikkö C. G. Tötterman, sahanhoitaja Antti Hartikainen ja sahateknikko Erik Torstensson.

Komitean ensimmäisessä kokouksessa 8. 1. 48 valittiin puheenjohtajaksi toimitusjohtaja Björn Weckman, varapuheenjohtajaksi ins. Bengt Jansson, sihteeriksi pääluottamusmies Oiva Jungell ja varasihteeriksi lautatarhan työläinen Lauri Myyryläinen.

Terveys- ja sairaanhoito-tilastoa

Hallan Tehtailta.

Vuoden vaihduttua lienee syytä luoda silmäys myös kuluneen vuoden terveyden- ja sairaanhoito-oloihin.

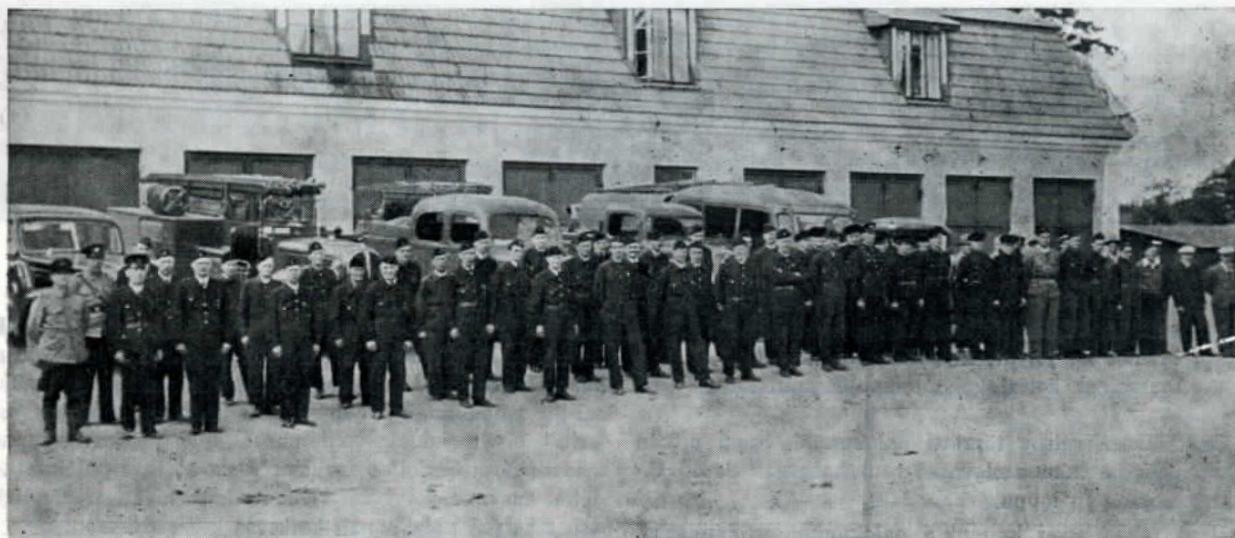
Työtä näillä aloilla on allekirjoittanut tehnyt täällä vajaan vuoden. Työmuotoihin ovat kuuluneet erilaiset ensiapuasemalla suoritettavat tehtävät ja säännölliset vastaanotot ovat olleet klo 10—12 ja 16—17 sekä keskiviikkoisin pikkulasten neuvontavastaanotto klo 12—14. Kävijöitä on ollut yhteensä 1.775 henkilöä. Ensiapuasemalla on hoidettu erilaisia tapaturmia 155 tapusta, näistä on 28:ssa tapauksessa kehoitettu kääntymään lääkärin puoleen, sidoksia ja sidevaihtoja on suoritettu 282, erilaisia lääkepiteksiä 318, verikokeita (La) 88, tuberkuliinikokeita 81 (näistä positiivisia 18), kurkkumätäsuoja-rokotuksia 25, Calmette-rokotuksia (suoja-rokotus tuberkuloosia vastaan) 18, hinkuyskäsuoja-rokotuksia 10, otettu erilaisia bakteerinäytteitä ym. Erikoisesti pikkulasten neuvontavastaanotoilla ovat suojarokotukset ja tuberkuliinikokeet päiväjärjestyksessä tavanomaisten punnitusten sekä hoito- ja kasvatusohjeitten ohella.

Äidit. Käykää lastenne kanssa useammin neuvolassa, onhan tärkeätä seurata pienokaistenne kehitystä. Varmasti monella on joitakin hoito- ja kasvatusvaikeuksia, joihin ehkä yhdessä asioita kehitellen löydetäisiin ratkaisu. Eivätkä nuo suojarokotuksetkaan niin pelottavia ole kuin monasti syyttä luullaan. Mitä merkitsee ehkä muutaman minuutin itku, jos lapsi varjeluu vaikealta tarttuvalta taudilta.

Kotikäyntejä on suoritettu 582 (kotien luku), näistä suurin osa on ollut sairaskäyntejä, vaikkakin on vaikea erottaa sairas- ja neuvontakäyntejä toisistaan. Sairaskäyntejä henkilöluvun mukaan on ollut 580, näistä lapsia 194, aikuisia 386, tuberkuloottisten luona 32 kotikäyntiä. Tämä perin pieni luku johtuu siitä, että tiedossani olevat tuberkuloottiset ovat yleensä työkuuntia taitka ovat parantolahoidossa. — Kesäkuussa suoritettua pienoisoröntgenkuvauksesta ja sen tuloksista on ollut selostus aikaisemmin.

Aina ei allekirjoittanut ole odottanut sairaustapausta

Högforsin Tehdas

Kuva suuresta paloharjoituksesta v. 1947.

HÖGFORSIN TEHTAAN PALOKUNTA

täyttää 28. 2. 1948 20 vuotta.

Karkkilan VPK:n ja Högforsin Tehtaan Palokunnan historiikkia.

Jo 1880-luvulla heräsi ajatus palokunnan perustamisesta Högforsin tehtaalle. Asian innokkaimpana kannattajana oli silloin kauppias Isak Sjöblom. Hänen toimestaan saatiinkin sitten palokunta järjestetyksi. Aatteen tämän tärkeän laitoksen perustamiseen hän sai siitä, että tehtaalla sattui siihen aikaan yhtämittaa masuunin ym. paloja, joten oli välttämätöntä saada harjaantunut miehistö tulipalojen sammuttamiseen.

Harjoituksia pidettiin jo silloinkin ahkerasti. Juhlakin vietettiin, mutta niitä vietettiin niinkuin siihen ai-

kaan oli tapana. Ilo ja lysti hankittiin niihin sahdin avulla. Palokunta marssi Pöytäkielille, jossa siihen aikaan oli oluttehdas. Ja niihin harrastuksiinsa nukkui koko palokunta. Riimiviisun tekijä lauloi siitä näin:

"Oli meillä kerran Palokunta,
miehet että Johtokunta.
Marssit käytiin, liput tuotiin,
lopuksi kaikki Pöytäkiel' juotiin.
Päällikkö rähisi, riehui ja huusi,

mennäkseen kotikäynnille, vaan erikoisesti pikkulasten neuvontatyön merkeissä olen yrittänyt käydä kodeissa, joissa olen tiennyt olevan pikkuvauvoja. Tällaisia kotikäyntejä oli viime vuonna 1—7-vuotiaitten luona 301 (henkilöluvun mukaan) ja kouluikäisten luona 49. (Koulutyö piirissäni kuuluu varsinaisesti kunnallisille työntekijöille.)

Yleensä terveystilanne kuluneena vuotena oli tyydyttävä. Tosin kevättalvella oli aika runsaasti influenssaa, mutta se oli luonteeltaan melko lievää. Samoihin aikoihin esiintyi myös tuhkarokkoa, jota olen merkinnyt

muistiin 48 tapausta. Vaikeampia jälkitauteja ei ilmaantunut. Lisäksi on ollut vähemmässä määrin sikotautia, hinkuyskää, vesirokkoa, angiinaa ja kesäkuukausina pikkulasten keskuudessa joitakin ripulitapauksia, joissa oli turvaututtava sairaalahoitoon.

Suurena edistysaskeleena on pidettävä sitä, että joulukuun alusta alkaen on täällä Hallassa ollut lääkärin vastaanotto kaksi kertaa viikossa — tiistaisin ja torstaisin klo 12.30—14.30. Lääkärinä toimii tehtaanlääkäri tri Sippel Sunilasta.

J. Y-S.

Kuva palokunnan juhlasta Pyhäjärven rannalla 1890-luvulla.

selitti miehille: "Tämä tempu on uusi!"
Miehet ne joivat, tappelivat, lauloivat,
marssivat kotia, koko tempulle nauroivat."

Sen jälkeen seisoa törretti palokunnan lippu pitkän aikaa valimon takana olevassa rautakasassa. Se oli tämän palokunnan loppu.

Uusi jakso alkoi kuitenkin palokunnan toiminnassa.

Yhdeksänkymmenluvun alussa tunsu paikkakunnan väestö tarvetta kohdistaa tarmoaan johonkin yhteistyöhön palotorjunnan tehostamiseksi. Silloinen valtiollinen taivas oli kuitenkin pilviä täynnä eikä yhdistyksiä saanut perustaa, poikkeuksina olivat kuitenkin taloudellista laatua olevat yhdistykset ja palokunnat. Ja niin sai palokuntatoiminta paikkakunnalla jälleen alkunsa. Muuallakin maassa perustettiin palokuntia juuri samoihin aikoihin. Högforsissa oli silloin useita henkilöitä, entisiä sotilaita ja soittajia, joitten rinnassa paloi toimintatarmo.

Silloin oli esim. Högforsin Torvisoittokunta parhaimmillaan, kuuluu siihen 22 miestä. Tämä seikka antoi lopullisen sysäyksen palokunnan perustamiseen. Mainittu soittokunta nimittäin yhti palokuntaan. Vuonna 1902 saatiin vahvistetuksi säännöt. Silloinen Uudenmaan läänin kuvernööri Kaigorodoff (?) oli myötämielinen mies palokunta-aatetta kohtaan ja antoi hyväksymisensä esitetyille säännöille.

Palokunnan tämän jakson johtohenkilöistä voimme mainita seuraavat: lähettäjät Hugo Dahlgren ja Birger Hartman, kamreeri Vilho Hedlund ja insinööri Joel Ström. Päällikköinä toimivat työnjohtajat Karl Svartström, Yrjö Björkholm ja Felix Laitio. Puheenjohtajina olivat K. Andersson ja Y. Björkholm ja juhlatoimikunnan puheenjohtajina Kalle Auer, Felix Laitio, Kalle Andersson, Gustaf Helle ym.

Harjoitukset pidettiin kesällä tehtaan harjulla ja samassa paikassa järjestettiin kesäjuhlatkin. Mainittu harju oli erittäin sopiva ja luonnonkaunis paikka kesäjuhla varten.

Retkiä palokunta teki Haapalan, Tuorilan ja Ahmon

kyliin. "Suun avaus" kuului siihen aikaan retkien ohjelmaan. Edelläkäypinä toimivat A. Hurme ja A. Ranta. Heidän tehtäväkseen lankesikin suurin työtaakka näillä palokunnan virkistysjuhlamatkoilla. Mutta "oi-kein" eivät juhlat onnistuneet, ellei valokuvaajamme Alarik Byström ollut mukana ikuistamassa palokuntaa, joten kasvava polvi voi vielä nytkin valokuvassa nähdä sen aikaisen palokunnan kaikessa komeudessaan.

Tulipaloista oli siihen aikaan suurimpia Pappilan, lääkärin sekä Järvenpään Karjalaisen saunan palot. Jokainen palokuntalainen katsoi velvollisuudekseen ottaa osaa sammutustyöhön. Palokunta oli jaettu kahteen osastoon, pelastus- ja sammutusosastoon. Kummallakin osastolla oli erilainen puku. Jokaisen palokuntalaisen oli itse kustannettava varusteensa. Tämä seikka tuottikin monelle palokuntalaiselle suuria vaikeuksia.

Edellä kerrottu toiminta ei vielä tyydyttänyt paikkakunnan nuorisoa. Se tahtoi saada enemmän ruumiin liikuntaa. Ja niin perustettiin palokunnan yhteyteen sen alaosastona voimistelu- ja urheiluseura Vilpas. Vilpas olikin paikkakunnan ensimmäinen urheiluseura. Vilpas otti ohjelmaansa teline- ja vapaavoimistelun ohella myös painin.

Palokunnalla oli oma näytelmäkerho, joka harjoitteli näytelmiä omia juhlia varten.

Kaikki meni niinkuin pitikin aina vuoteen 1905, jolloin alkoi suurlakko. Se vei palokunnaltakin konseptit sekaisin. Oli kuin myrsky olisi puhaltanut kaiken entisen pois ja siihen päättyi palokunnan yhteistoiminta. Palokunta jatkoi toimintaansa tosin vielä senkin jälkeen sairaalloisena ja heikontuneena monta vuotta, mutta entiselleen se ei erää elpynyt. Parisenkymmentä vuotta oli palokunta vain nimellisesti olemassa.

Vasta vuonna 1928 palokunta saatiin uuteen ripeään toimintaa. Tehtaan silloinen johtaja parooni Cedercreutz kutsui tehtaan työväestön tehtaan seuratalolle tehtaan palokunnan perustamista varten ja paikkakunnan suojelemiseksi tulipalojen varalta. Aloite sai aiheensa helmikuussa tapahtuneesta suurpalosta tehtaan kaksikerroksisessa työväestön asuinrakennuksessa, jonka

Palokunta v. 1929.

nimi oli Hakala. Mainittu rakennus syttyi lasten varomattomasta tulenkäsittelystä tuleen ja paloi perustuksiaan myöten. Rakennuksessa asui 17 perhettä ja sen mukana paloi eräs 6-vuotias poika. Tämän veli saatiin viime hetkessä pelastetuksi. Edellämäinittua paroonin kutsua noudatti noin 50 miestä. Parooni selosti palovaaran torjumisen tärkeyttä paikkakunnalla ja ilmoitti, että tehdas maksaa palkkion palokunnan harjoituksista ja tulipalojen sammutuksista sekä antaa tehtaan palokaluston kalustohuoneineen palokunnan käytettäväksi sillä ehdolla, että tehtaan johtaja valitsee palokunnan päällikön. Mainituksi henkilöksi hän nimesi teknikko Eero Luostarisen. Selostus sai kannatuksen ja koemerkinnässä sai palokunnan miehistö kokoonpanonsa, Palokunnan vahvuudeksi vahvistettiin päällikkö ja 32 miestä. Miehistön keskuudesta valittiin kolme joukkuepäällikköä ja ruiskumestari.

Tämä tehtaan palokunta liittyi sittemmin Karkkilan VPK:hon ja siitä muodostettiin VPK:n iskujoukko. Tehtaan palokunnan päällikkö valittiin myös VPK:n päälliköksi ja näin saatiin VPK-toiminta uudelleen herä-

Palokuntalaisia valokuvattuna noin v. 1910. Henkilöt vasemmalta: Erik Enqvist, Kalle Nurmi, Kalle Andersson (takana), Aaron Åberg, Felix Laitio, Gustaf Helle, Oskar From ja Antti Hurme.

tetyksi, jota toimintaa olemme 20 vuotta vieneet eteenpäin yhteisymmärryksessä ja poliittiseen maailmannäkemykseen katsomatta. Yhteinen vihollisemme on tuli, ainoastaan sitä vastaan taistelemme ja teemme kaiken voitavamme sen tuhojen ahkaisuiseksi.

Parooni Cedercreutzin valitsema palopäällikkö toimi virassaan aina vuoteen 1929. Hänen siirryttyään Kemian kaupungin palopäälliköksi valittiin hänen seuraajakseen v. 1930 Einari Evilä, joka toimi palopäällikkönä kuolemaansa saakka eli vuoteen 1941. Tämän jälkeen valittiin palopäälliköksi varapäällikkö Vilho Suvano, joka edelleenkin hoitaa tätä tointa. Suvano sai sodan aikana rintamalta komennuksen Högforsin Tehtaan ja Karkkilan kauppalan palopäälliköksi.

Karkkilan kauppa teki vuonna 1935 sopimuksen Högforsin tehtaan kanssa sammutustoimen hoitamisesta Karkkilan kauppalassa ja nimitti Högforsin tehtaan palopäällikön myös kauppalan palopäälliköksi. Vuonna 1939 jaettiin läänit kaukoavustusalueisiin suurpalojen varalta ja lääninhallitus määräsi Karkkilan palopäällikön aluepalopäälliköksi Karkkilan kaukoavustusalueeseen, johon kuuluvat Karkkilan kauppa sekä Pyhäjärven, Viidin ja Pusulan kunnat. Palokunnan varapäällikkönä toimi Gunnar Vendelin, konemestarina Eino Helenius ja ruiskumestari Vilho Paanamo.

Palokunnan puheenjohtajina ovat toimineet vuosina 1928—29 palopäällikkö Eero Luostarinen, vuodesta 1930 vuoteen 1940 päällikkö Einari Evilä ja v:sta 1941 nykyinen päällikkö Vilho Suvano.

Palokunnan johtokunta v. 1947: puheenjohtaja Vilho Suvano, varapuheenjohtaja Vilho Paanamo, sihteeri Johan Valtonen, rahastonhoitaja Gunnar Vendelin, jäsenet Lennart Eriksson, Viljo Aarnio, Gösta Suominen, Einari Odell, Reino Fredriksson, Sven Söderlund ja Aarne Vahlman.

Palokunnan nykyinen vahvuus: palopäällikkö, varapäällikkö konemestari, ruiskumestari, yhdeksän palokorpraalia ja yhdeksäntoista palomiestä.

Palokunnan kalusto eri vuosina: V. 1910: käsiavoimaruisku, teho 200 ml, 75 m letkua 2", 30 kpl. paloämpäreitä.

*Palopäällikkö
Vilho Suvano.*

V. 1928: moottoriruisku (hevosella vedettävä), teho 800 ml, 2 kpl. käsivoimaruiskuja, letkua noin 600 m, paloämpäreitä 140 kpl. ym. pienempää kalustoa.

V. 1948: hyökkäysauto Ford 8, varustettu 1000 l. vesisäiliöllä ja keskipakoispumpulla, teho 1000 ml.; miehistöauto Ford 4, varustettu kannettavalla moottoriruiskulla (TKV kaksitahtimoottori, teho 700 ml.); kaukoavustusauto Chevrolet, varustettu kannettavalla moottoriruiskulla (Jehu 4, teho 700 ml.) Autot ovat varustetut täydellisillä sammutus-, raivaus-, pelastus- ja ensiapukalustoilla: 1 hevosella vedettävä moottoriruisku Goebe, teho 800 ml., 2 kpl. käsivoimaruiskuja ja noin 2,5 km letkua ym.

Tulipalojen sammutukseen on Högforsin Tehtaan palokunta 20 vuoden aikana osallistunut 203 kertaa. Näistä on ollut rakennuspaloja 169 ja metsäpaloja 35. Tulipaloista tuli Karkkilan kauppalan osalle 140 tapausta ja kaukoavustusalueen osalle 63 tapausta. Tulipalot ovat vuosittain lisääntyneet tehtaan ja kauppalan laajentuessa. Vuonna 1928 oli ainoastaan 2 tulipaloa, mutta vuonna 1947 tehtiin 27 palohälytystä.

Vahingot vakuutusyhtiöiden maksamien korvauksien mukaan 8 vuoden aikana jakautuivat seuraavasti: Karkkilan kauppalassa mk 831.860:— ja kaukoavustuspiirissä mk 4.911.720:— eli yhteensä mk 5.743.580:—.

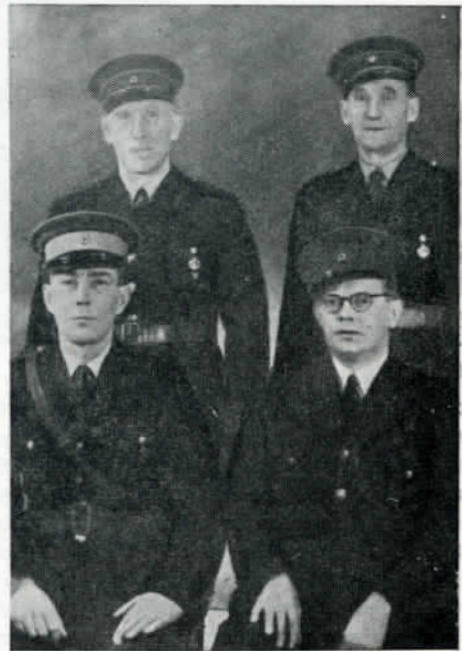
Sotavuodet palokunta kesti suhteellisen hyvin, vaikka palokunnasta oli komennettu rintamatehtäviin varapäällikkö ja 14 miestä, joten naisiakin oli koulutettava sammutustehtäviin. Sota vaati osansa myöskin palokunnalta. Neljä palomiestä menetti henkensä maanpuolustuksessa. Vuonna 1941 kuolivat palokunnan päällikkö ja ruiskumestari.

Palokuntajuhlien ja -karnevaalien järjestämisellä olemme kartuttaneet runsaasti rahavarojamme ja täten saaduilla varoilla olemme hankkineet paloauton, jonka arvo on noin 300.000 mk.

Paljon on kuluneina 20:na vuotena tehty Högforsin tehtaan palokunnassa uskollista työtä, jota todistaa sekin, että 20 vuotta uskollisesti palvelleita perustajajäseniä on vielä mukana, kuten palopäällikkö Vilho Suvano, varapäällikkö Gunnar Vendelin, konemestari Eino Helinius, ruiskumestari Vilho Paanamo ja palokorpraalit

Viljo Aarnio, Reino Fredriksson, Kustaa Tanner ja Santeri Tanner.

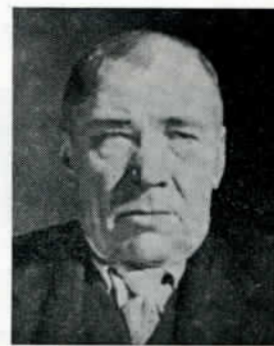
Kehittyköön palotorjuntatyö edelleenkin kaikkien kansankerrosten siunaukselliseksi yhteistyöksi. Tuli uhkaa kaikkia koteja. Tuli on yhteinen vihollisemme, joka ei huomioi meidän yksityisiä mielipiteitämme.

Nykyistä palopäällystöä. Edessä Vilho Suvano (palopäällikkö) ja Gunnar Vendelin (varapalopäällikkö). Takana Eino Helinius (konemestari) ja Vilho Paanamo (ruiskumestari).

Palokuntamies.

MERKKIPÄIVIÄ.

J. A. Taipalvesi.

60-vuotias.

Emalitehtaan vuorotyönjohtaja Juho Adolf Taipalvesi tulee 21. 4. 48 tallustelleeksi tätä maan kamaraa jo melkein 60 vuotta. Kuuttakymmentä vuotta ei 60-vuotias ole kylläkään vielä pystynyt kävelemään, kuten jokainen, jolla on ollut lapsia, tietää. Syntymäpaikka on

U.I. Pyhäjärvi ja täälläpä on tullut elämäntyökin tehtyä. Tuli v. 1911 yhtiömme metsäpuolelle, jossa oli 15 vuotta, tästä ajasta 10 vuotta työnjohtajana. V:sta 1926 alkaen on Taipalvesi ollut emalitehtaallamme, v:sta 1936 alkaen jälleen työnjohtajana.

Haastattelijan saapuessa T:n valoisaan ja lämpimään valtakuntaan ja esittäessä kysymyksen: "Miten olette viihtynyt toimipaikassanne?" tuli vastaukseksi: "Mikä ettei talvella lämpimässä hyvä ole olla." T. väitti muuten haastattelijalle olevansa mies, jolla ensiksi oli Suomessa emaljoimisessa käytettävä "puuderivasara" kädessä. Hän onkin ollut näkemässä Högforsin Tehtaan emaliosaston alun, jolloin kokeiltiin polttaa pieinessä puulla lämmitettävässä uunissa pienempiä emaljoitavia esineitä. Opastajana tässä Suomessa silloin vielä tuntemattomassa työssä toimi tšekkoslovakialainen ammattimies. Isompien uunien valmistuttua "paistettiin" ensimmäisiä kylpyammeita Saksasta tuodun mallin mukaan. Pian olivat nämä saksalaistenkin ammattimiesten lausunnon mukaan heidän tekeleitään parempia. Sillä tavalla ovat työt luistaneet tehtaassa hänen aikanaan, kotona Pumminmäessä taas on hankittu vaimo ja yhdeksän lasta, ja kun lapset ovat jo aikuisia, on suku kasvanut edelleen niinkuin pitääkin. Joen rannalla asuessa on tullut harjoitetuksi kalastustakin joinakin aikoina oikein innokkaasti, mutta maanviljelysharrastus on peräisin vanhemmilta ja heidän vanhemmiltaan, joten sitäkin on täytynyt veren vetämänä harjoittaa. Tätä tarkoitusta varten on Taipalvesi vanhojen päivien varalle hankkinut asuntoviljelystilankin, jossa työtä riittää vapaa-aikoina yllinkyllin. Toivomme vain siihen riittävän edelleenkin voimia vielä monia monia vuosia.

50-vuotiaita.

Emalitehtaan insinööri Ernst Fridolf Engblom täyttää 2. 4. 48 50 vuotta. Hän on syntynyt Turusta, tois' puolt' jokkee vai täll' puolt' jokkee, siitä ei haastattelija saanut selvyyttä asianomaisen niukkasanaisuuden vuoksi. Suoritettuaan insinööritutkinnon Saksassa ja oltuaan muutaman vuoden Helsingissä, astui insinööri Engblom 1. 12. 29 edellisenä vuotena perustetun uuden osaston johtoon, jota tehtävää hoitelee edelleenkin. Tänä lähes 20 vuoden aikana on hänen osastonsa kehittynyt pienestä alusta nykyiseen kokoonsa.

Työnjohtaja Lauri Jeremias Lundberg tulee 50-vuotiaaksi 3. 4. 48. Hän on syntynyt U.I. Pyhäjärvellä ja on ollut tehtaamme palveluksessa vuodesta 1911 alkaen muutamaa välivuotta lukuunottamatta konepajassa sorvaajana ja jyräjänä sekä senjälkeen noin 5 vuoden ajan työnjohtajana, jossa toimessa hän on tunnettu pystyvänä ja järjestelykykyisenä miehenä.

Valunpuhdistaja Kustaa Vilho Fagerström täyttää 50 vuotta 5. 4. 48. Hän on syntynään paikkakunnan poikia ja on ollut tehtaamme palveluksessa useampaan otteeseen, työskennellen eri osastoilla. Vuodesta 1936 alkaen on hän toiminut yhtäjaksoisesti valimossamme.

Kehäsahuri Johan Oskari Tammi täyttää 50 vuotta 5. 4. 48. Hän on syntynään somerolaisia ja on toiminut koko pienen ikänsä sahatöissä. Tähän hän siirtyi Olk-kala Oy:n sahalta v. 1940.

Laulu Aatameille.

Torstaikerhon Eevojen järjestämässä pikkujoulussa 13. 12. 47 lauloivat Eevat seuraavan rouva Miina Pesosen kirjoittaman laulun Aatameille:

Ylös Aatamien parvi sankka,
heissä Eevain toiveet on.
Ylös Karkkilan miehet vankat,
tulkaa joulun viettohon.
Ollos Eevan valpas vahti,
myös kodin turva, mahti,
:, elon onnen vaalija :,

Kyl' on Eevoja meit' täällä,
jos on tarvis huoltajaa,
jos on Aatami huonolla päällä
eikä muuten hän lohtua saa.
Hyv' on Eevan käden alla
aivan huoletonna olla,
Aatamin näin lekottaa.

Juhlaan tänne käsityksin
miehet, naiset rientäkää,
huumorill', ei työllä yksin,
elon polkua kulkea saa.
Esimerkki oiva anna,
nuorisolle itse kannan,
kuinka oikein riemuitaan.

Rauhaa vain ja rakkautta
tavoitelkoon Aatami,
uupumatta etsi nuorta,
kunnioita vanhaa myös.
Varo sentään virvatuulta,
hylkää huono, etsi kulta,
avosilmän kulje ain'.

Siispä laulu raikukohon,
leikki leikiks' ottakaa.
Vanhakin nyt nuortukohon,
kuten lapsi konsanaan.
Meillä huolet ja murheet täällä,
elon myrskyisten aaltojen päällä
väliaikaista on vaan.

TUOTANTOKOMITEA.

Joulukuussa pidettyjen vaalien perusteella on Högforsin Tehtaan tuotantokomiteaan valittu seuraavat jäsenet:

Työntekijäin edustajat: Alekski Aalto, pääluottamusmies, puheenjohtaja; Leo Nurmi, levyseppä, varapuheenjohtaja; Rainer Virtanen, kaavaaja, jäsen; Einari Koskinen, sisustenvalmistaja, jäsen; Aarne Ekström, kasaja, jäsen.

Toimihenkilöiden edustajat: teknikot Hugo Strang ja Pentti Vaarasalo.

Työnantajan edustajat: Ernst Alander, yli-insinööri; Erik Karling, maisteri, sihteeri; Onni Nordberg, ostopäällikkö, sihteerin varamies.

Yhtiön 75.vuotisjuhlan vietto Kuopiossa.

Syyskuun 28 p:nä 1947 vietettiin Kuopiossa, kuten niin monella muullakin paikkakunnalla, Kymin Oy:n 75-vuotisjuhlaa. Kuopion juhla oli Savon, Kuopion ja Juantehtaan hoitoalueiden yhteinen ja tämän vuoksi olikin juhlavieraita runsaasti yli puolentoistasadan, jotka linja-autoilla kuljetettiin Kuopioon.

Klo 15 kokoontuttiin Hotelli Atlaksen köynnöksin ja yhtiön tunnuksin koristettuun saliin. Hotellin trion soitettua alkumarssin lausui ylimetsänhoitaja W. Luoma vieraat tervetulleiksi. Kaikkia metsäosaston juhlatilaisuuksia varten kirjoitetun juhlapuheen, jossa kosketeltiin yhtiön perustamista ja kehitystä nykyiseen laajuuteensa, esitti metsänhoitaja G. Hildén. Tämän jälkeen ryhdyttiin nauttimaan ruokapöydän antimia hotellin trion huolehtiessa musiikista. Välillä puhui piirityönjohtaja E. Pirinen "Ukko Kymi-yhtiölle" ja piiriesimies T. Romppanen esitti piirityönjohtaja J. H. Niskasen tilaisuutta varten kirjoittaman Kalevalarunomittaisen juhlarunon. Sitten seurasi illan koho-

kohta: ansiomerkkien jako pitkäaikaisesti palvelleille työntekijöille. Ensimmäisinä kutsui metsänhoitaja G. Duncker lavalle kulta'sen ansiomerkkin saajat, 54 vuotta palvelleen talonmies Paavo Pasasen ja 51 vuotta palvelleen työnjohtaja Antti Vartiaisen, molemmat Juantehtaan hoitoalueesta. Metsänhoitajan rouvan Maritta Niskasen kiinnitettyä heidän rintaansa ansiomerkkin ja heidän saatuaan kunniakirjansa kohotettiin näiden yhtiön palveluksessa pitkän päivätyön tehneiden kunniaksi kolminkertainen eläköönhuuto. Tämän jälkeen nousivat yksitellen lavalle ensin vähintään 40 vuotta palvelleet, joita oli 6, sitten vähintään 35 vuotta palvelleet, joita oli 7, vähintään 30 vuotta palvelleet, joita oli 18 ja vähintään 25 vuotta palvelleet, joita oli 32 ja jokainen heistä sai hopeisen ansiomerkkin. Tilaisuuteen oli kutsuttu myös kaikki vähintään 20 vuotta palvelleet, joita oli 42.

Kun ansiomerkit oli jaettu, alkoi kahvi- ja virvoketarjoilu, joka sujui vapean ja hilpeän seurustelun

JUANTEHDAS

HENKILÖTIETOJA.

Otto Saarela.

60 vuotta täyttää huhtikuun 5 p:nä puutarhuri Otto Saarela. Hän on syntynyt Tyrvällä. V. 1911 hän Längsjön puutarhakoulussa ammattiopetuksen saaneena nuorena miehenä ryhtyi oikein todenteolla huolehtimaan porkkanoiden, kurkkujen, salaattien, ruusujen, kielojen,

annansilmien ym. kasvusta ja muustakin hyvinvoinnista sekä itsensä että kanssaihmistensä suun ja silmän ruoaksi. Kymmenen ensimmäisen vuoden aikana hän muutti useita kertoja paikkaa, päätyen sitten v. 1924 tänne. Tuskinpa maaperä pienille hoidokeille lienee uudessa paikassa ollut sen parempi kuin edellisissäkään, mutta ehkä se oli Juankosken luonnonkauneus, joka viehätti puutarhurin silmää. Myöskin ihmistaimien hyvinvointi näyttää puutarhuri Saarelalle olevan läheinen asia, koska hän on parinkymmenen vuoden ajan kuulunut kansakoulun johtokuntaan ja yhteiskoulun vanhempainneuvostoon. Kirkkovaltuuston jäsen Saarela myös on ollut parin vuosikymmenen ajan. Säännöstelyjärjestelmän voimassaoloajan hän on lisäksi kuulunut jäsenenä kansanhuoltolautakuntaan. Puutarhuri Saarela on yhä edelleenkin mieleltään nuorekas ja elämänmyönteinen.

50 vuotta täyttää huhtikuun 6 p:nä työläinen Ida Toivanen. Hän on syntynyt Kaavilla. Nuoruutensa päivinä hän oli talousapulaisena. Kaksikymmenviisivuotiaana hän muutti tänne ja meni naimisiin. Seuraavat vuodet kuluivat kotiöiden merkeissä, mutta v. 1936 hän tarttui työhön myös yhtiön palveluksessa. Viimeiset, alun toistakymmentä vuotta sisältävätkin tasaista uurrastusta perheen hyväksi niin ansiotyöpaikalla puuhio-mossa kuin kotonakin.

Yli 50 vuotta palvelleet Ahti Vartiainen ja Paavo Pasanen.

merkeissä. Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Savolaisen lauluun, minkä jälkeen joukko hajaantui jälleen maakuntaan jatkaakseen miellyttävän yhdessäolon virkistämänä uurastustaan "Ukko Kymi-yhtiön" hyväksi. J. S.

Merkkipäiviä.

60 vuotta täyttää helmikuun 28 p:nä metsätyönjohtaja Rafael Sadinmaa Pihtiputaalla. Hän on syntynyt Viitasaarella ja meni jo nuorena miehenä Kymen Puutavarayhtiön palvelukseen metsätyönjohtajaksi. Vuonna 1920 hän siirtyi Kymi-yhtiöön työnjohtajaksi Pihtiputaan piiriin. Hiljaisena ja vaatimattomana miehenä hän on samoillut Seläntauksen kylän metsiä ja omistaa siellä pikkutilan.

60 vuotta täytti tammikuun 4 p:nä metsätyönjohtaja Valde Hirvonen Karstulassa, Kannonkoskella metsien ja järvien keskellä kasvaneena Hirvonen alkoi nuoresta saakka työskentelynsä metsä- ja uittotoissa. Luonteeltaan täsmällisenä miehenä hän alusta alkaen kiinnitti huomionsa työkalujen kuntoon, niinpä puukonkin hänen tupessaan täytyy olla ehdottomasti terävän. Hyvästä viitsien kertojana on Hirvonen aina ollut pidetty työmailla ja majapaikoissa. Vuodesta 1926 lähtien hän on toiminut metsätyönjohtajana Kivijärven piirissä ja on velvollisuudentuntoisena ja ahkerana saavuttanut myös esimiestensä jakamattoman suosion.

50 vuotta täytti metsätyömies Aatami Tervonen tammikuun 5 p:nä. Hän tuli yhtiöimme palvelukseen Kainuun hoitoalueen Murtojärven piiriin 15. 5. 1927, joten hän on ollut palveluksessamme yli 20 vuotta. Tänä

MINÄ OLEN
MEIDÄN PERHEEN
VATTIVAHTI
JA
SAMMUTAN
AINA

Aina täytyy
sähköä
muistaa säästää

Sillä sähkön
säästäminen
on nimenomaan
muistamisen asia

aikana on Tervonen toiminut metsä- ja maanviljelys- töissä. Yhteiskunnallisissa asioissa hän on tarkasti aikaansa seuraava ja toimii mm. Rasimäen kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana sekä osuusliikkeen hallintoneuvoston jäsenenä Rasimäessä.

METSÄNEUVOS.

Yhtiömme metsäpäällikö, metsänhoitaja Bjarne Bützow on saanut metsäneuvoksen arvonimen.

KRONIKKA

Kainuun hoitoalueen veteraaneille.

Esitetty Kymin Osakeyhtiön 75-vuotisjuhlassa Kajaanissa.

Koittanut on nyt meille muistohetki
ja Maakuntaan on nyt käynyt meidän retki,
kun täyttänyt on 75 vuotta
Kymi-yhtiömme, mist' ei sanota suotta,
että yhtiö on oivallinen,
kaikissa toimissaan se on voimallinen.

Se kutsunut on meidät juhlimaan
ja aikoja meidän muistamaan.
Siis olkaa tervetulleita Te veteraanit,
te miehet, jotka yhtiötä vaalit.
Vuosia enemmän kuin kymmeniä kaksi
iässäänne tulleet ootte vanhemmaksi.

Ensimmäisnä joukossa Te näette
hapsen harmaan, ryhdin suoran,
silmän kirkkaan, mielen vakaan,
mä tapahtumat muistaa aikain takaa.
Hänen tehtävänsä yhtiössä on ollut monenlainen,
nimeltään hän on Reetu Komulainen.

Toisena mainittava tässä on miesi,
joka hyvin talon tavat tiesi.
Ahkerasti hän on aina touhussa,
asustaa hän nykyisin Paunussa.
Työssä on, ol' tyyni tahi tuulinen,
tuntee nimen Taavetti Juutinen.

Kuka ei tuntisi miestä kymäläistä,
tunnontarkkaa työtä tekeväistä.
Aamust' iltaan ahkerasti häärä,
mittailee ja laskee puiden määriä.
Oli Husu, Hoppo tahi Mikkonen,
kaikki tuntee nimen: Uljas Rikkonen.

Miks' leivo lennät maissa etelissä,
poikkeapas joskus vaikka Metelissä,
niin kaikkialla varmaan näet töitä,
miehen työn ja tarmon jälkilöitä.
Missään ei oo pohja pettävä,
kaiken kun on tehnyt Leo Seppälä.

Paikka myöskin on jossain Rasimäki,
sielläkin asustelee Kymän väki.
Mies on siellä mieleväinen,
koto-oloissaankin kieleväinen.
Joskin tapaat elon arkisen,
tunnet varmaan Pekka Karppisen.

Tässä onkin joukko jonkunmoinen,
jokainen tehnyt työnsä siinä missä toinen.
Kaikille yhtiön tunnustus nyt Teille
ja kiitos työnsä täyttäneille.

Ken teistä pyörähtävi Kajaanissa
Kymi-yhtiömme konttorissa,
niin pihassa te näette usein miehen,
joka ei käske ketään tiehen.
Pulma jos ois' mälläinen,
sen selvittääpi Iivari Jokelainen.

Jos kaipaat miestä kunnollista,
kaikissa tehtävissään tumollista,
niin löydät miehen sellaisen,
työssä uuraan, uskollisen.
Kun vaan seuraat tietä perhosen,
niin Vitikosta löydät Aatami Tervosen.

Jos miestä missä tarvitaan,
Kymi-yhtiön puolesta vaikk' kaatumaan,
niin satutappas matkasi Saaresmäkeen,
varmaan tutustut sellaiseen väkeen.
Saat sieltä neuvon monenlaisen,
tapaat Matti Jokelaisen.

Jo polvessa monessa on tehty työtä,
Kymi-yhtiön on töissä ollu myötä.
Raadettu ja uurastettu hiljaa,
kasvatettu myöskin kotoista viljaa.
Kaikki tämä on tehty Korvenmäessä,
Hannes Saastamoisen väessä.

Jos tiesi kulkevi minne,
osut päikkaan, jonka nimi on Rinne.
Tapaat siellä miehen kymäläisen,
hyvinvoivan, reheväisen,
kaikkeen työhön osaa ottavaisen,
tiedät Matti Tossavaisen.

Jos joudut Rasimäkeen kulkemaan junassa
ja olet pahemmassa kuin pulassa.
Antikkalaa jos päästä mielisit,
niin avun saisit, jos vaan tietäisit.
Eikä silloin auta marnia,
kun Aate Lämsä ajaa Punia.

Viimeisenä tulee hännän huippu,
mies, jolle ei kelpaa edes tuokku.
Pieni miesi, huikas kieli,
metsien tehnyt on hänen mieli.
Ei auta, vaikk' edessä ois muki, notko,
kah, sehän onkin Santeri Rotko.

Ei sähköä aina tarvita.

Ei sähköä aina tarvita.

Ei sähköä aina tarvita.

AJATELMIA.

Muutammat ihmiset menehtyvät siksi, että heiltä vaaditaan liian paljon, muutamat taasen sen tähden, ettei heiltä vaadita mitään.

A. Agrell.

Ihmisen, jolla ei ole periaatteita eikä tahtoa, on laivan kaltainen, jolla ei ole peräsiintä eikä kompassia ja joka muuttaa suuntaansa joka tuulen käännteessä.

Samuel Smiles.

Keskinkertaiset ihmiset tuomitsevat kaikkea, mikä menee yli heidän ymmärryksensä.

La Rochefoucauld.

Ei tule koskaan unohtaa, että nuoruudessa tulee koota sieluunsa vain sellaista, jonka toivoo siellä iäti pysyvän.

Fénelon.

Kunnioita vanhusta, jollet muun vuoksi, niin ainakin siksi, että hän niin kauaa on kantanut elämän kuormaa.

J. L. Runeberg.

Jos kohtaamme jonkun, joka on meille kiitoksen velkaa, niin heti muistuu se mieleemme. Kuinka usein kohdammemme sellaisen, jolle me olemme kiitollisuuden velassa, ilman että se johtuisi mielemmekään.

J. W. v. Goethe.

Älä ole niin suuri sanoissasi, että jäät pieneksi toimiltasi.

August Strindberg.

Nuoruuden innostus on jotakin, jota ei saa sammuttaa. Se ei ole mikään horrostila, josta olisi herättävä, vaan se on lahja, josta on pidettävä kiinni. Se on voima, joka on saatava tunkemaan läpi koko myöhemmän elämän.

N. F. S. Grundtvig.

Kun olin nuori, puhuin hyvistä ja kauriista asioista eikä kukaan kuunnellut. Nyt tultuani vanhaksi puhun pahoista asioista ja kaikki kuuntelevat.

S. Rogers.

Joka kerta, kun suuri ajatus ilmestyy ajan tietoisuuteen, herättää se samaa kauhua kuin irtipäässyt leijona torilla.

Ellen Key.

Se tie on pisin, joka johtaa lähimmä itseäsi, ja se harjoitus on vaikein, jolla yksinkertaisin sävel saavutetaan.

Rabindranath Tagore.

Ihmiset ovat kuin viinit: huonot tulevat vanhoina happamiksi, hyvät käyvät vanhentuuksaan yhä paremmiksi.

Cicero.

Sähkönsäästämisviisu.

Kirjoittanut Nuotti-Nikodemus.

Sävel: *Mannakorven maille...*

Suomen voimapäällikkö se
huhkii sekä häärii,
ettei Suomen kansa käyttäis
sähkövoimaa väärin,
hurahuhh..., hyvä veli,
se on väärin se peli,
että turhasti sähköä haaskaillaan.

Pitäisihän pähkähullun
huomata jo, että
pian ei oo koskissamme
pisaraakaan vettä,
hurahuhh..., hyvä veli,
kohta turpiinipelin
täytyy pyöriä tuulien voimalla.

Sähkölämmittäjät pitää
pellolle sun heittää,
etkä ilman halkoja saa
levylläsi keittää,
hurahuhh..., hyvä veli,
on se sähkölevy peli,
jota halkojen päällä voit kuumentaa.

Raitsikalla ennen muinoin
kuljit kultas luokse,
kun voit päästä pikemmin, niin
mikset sinä juokse?,
hurahuhh..., hyvä veli,
on se raitsikkakin peli,
jolla harvemmin täytyisi matkustaa.

Seitsemänteen taivaaseen voit
päästä aivan vissiin,
jos vain käytät rappusia,
etkä mene hissiin,
hurahuhh..., hyvä veli,
on se hissikin yks peli,
joka turhasti sähköä kuluttaa.

Jos on housus prässäämättä,
heitä siitä huoles,
voithan ilman prässäystä
peittää takapuoles,
hurahuhh..., hyvä veli,
on se housukin yks peli,
jonka präyssäys turhalta vaikuttaa.

Pihalampun sammuttaa me
voimme ilman haittaa,
näkee poika pimeessäkin
mennä tytön aittaan,
hurahuhh..., hyvä veli,
ei se kävele se peli,
että turhia lampuja poltetaan.

Minkätähden välttämättä
lampun pitää palaa,
silloinkin kun sulhaspoika
morsiantaan halaa?,
hurahuhh..., hyvä veli,
on se aika hullu peli,
ettei hoksata lampuja sammuttaa.

Kun vain Suomen kansa oppii
sähkönsä säästään,
silloin ehkä kunnialla
kevättulvaan päästään,
hurahuhh..., hyvä veli,
on se tärkeä se peli,
että sähköä säästämään opitaan.

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri)

Kuusankosken kirjasto

1948.

05.1 KYM QU S

KOTI

Kymi-yhtymä :henkilökunnan julkaisu.

Lehti

1948 : 1

28620170402216